TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 21 (1684) 1982 GEGUŽĖ-MAY 20 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Pajudėjo judintojai

Kai buvo paskelbti Lietuviškos Parapijos Metai, matėsi tiktai deklaracijos, bet nesirodė jokia veikla. Susidarė įspūdis, kad viskas ir baigsis tiktai kilniais žodžiais. Spaudoje pasirodė balsai, reikalaujantys veiksmo. Ar to raginimo paskatinti, ar kitų motyvų vedami Lietuviškos Parapijos Metų skelbėjai pagaliau sudarė žadėtą iniciatyvos židinį Klevelande. Tai jau pozityvus žingsnis reikiama linkme. Kol kas jis tenkinasi bandraraščiais, planavimu, siūlymais, parinktomis temomis paskaitoms, svarstyboms ir t.t. Žinoma, reikia ir tokių dalykų, bet iš popierinių užmojų retai teatsiranda veikla. Pastaroji kyla dažniausiai iš veiklos. Dėlto ir klevelandiškis iniciatyvos židinys neturėtų ribotis vien popieriniais raginimais. Atrodo, jis tai pats jaučia ir jau planuoja specialią konferenciją lietuviškos parapijos tema. Tiesa, tai bus rudenį, jau beveik baigiantis Lietuviškos Parapijos Metams, tačiau geriau vėliau negu niekad. Be to, minėtasis iniciatyvos židinys numato savo veiklą pratęsti iki 1983 metų kovo pradžios. Tuo būdu susidarys pakankamai laiko išjudinti visuomenę tiek, kad pradėtoji iniciatyva pagaliau pasiektų pačias parapijas, išjudintų jas stiprėjimo linkme ir nuteiktų plačiąją visuomenę parapijų rėmimo linkme.

SPARTESNIU žingsniu eina kanadiečiai. Kai tik buvo paskelbti Lietuviškos Parapijos Metai Kanadoje, pirmiausia pajudėjo Kanados Lietuvių Katalikų Centras, apimantis parapijas, organizacijas ir institucijas. Jame kilo idėja tuoj pat rengti platesnio pobūdžio suvažiavimą aptarti dabartinių lietuviškos parapijos klausimų. Tam buvo sudaryta komisija, kuri paruošė suvažiavimo programą. Be to, šia tema ir šiuo suvažiavimu susidomėjo Kanados Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė. Susirinkę metinio posėdžio, kunigai pritarė platesnio suvažiavimo minčiai ir, grįžę į savo parapijas, informavo savo tarybų bei komitetų narius. Taip pat visą šį projektą rėmė Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba. Ji išsiuntinėjo pranešimus apylinkių valdyboms, ragindama remti minėtąjį suvažiavimą bei jame dalyvauti. Ir taip gegužės 8, šeštadienį, Hamiltono Aušros Vartų parapijos patalpose įvyko gana gausus suvažiavimas. Dalyvavo visų parapijų bei misijų atstovai ir kunigai, išskyrus Montrealį ir tolimuosius Kanados vakarus (ten gyvena negausūs lietuvių telkiniai). Beveik ištisą dieną buvo svarstomi lietuviškos parapijos klausimai simpoziumo forma, duodant pakankamai laiko diskusijoms. Tuo būdu išryškėjo dabartinės opos ir kaikurie būdai joms gydyti bei parapijoms stiprinti.

TIE, KURIE domėsis suvažiavimo eiga, ras "TŽ" platų aprašymą. Čia norisi paminėti tiktai kaikurias pagrindines mintis. Po teorinio pobūdžio pranešimų apie parapijos esmę ir lietuviškos parapijos paskirtį ilgiau buvo sustota prie parapijų stiprinimo klausimo. Pabrėžus m i n t į, kad lietuviškos parapijos egzistencijos pagrindas yra lietuviškumas, žvelgta pirmiausia į kunigus, kuriems tenka būti parapijos siela. Be lietuviško nusiteikimo kunigo parapija negali normaliai gyvuoti. Tam kunigai turi būti paruošiami lietuvių kolegijoje Romoje. Pašaukimais privalu rūpintis visiems, ypač šeimoms. Trūkstant lietuvių kunigų, parinkti tinkamus vedusius tautiečius, paruošti atitinkamuose kursuose ir šventinti dijakonais. Norint užtinkrinti parapijos tęstinumą, reikia telkti jaunas šeimas, sudaryti jų sekcijas, kad jos pačios veiktų lietuviška linkme. Organizuoti priešvedybinius kursus jaunoms poroms didesnėse kaimyninėse parapijose. Stiprinti vaikų paruošimą pirmajai Komunijai ir Sutvirtinimui lietuvių kalba. Rūpintis grįžimu tautiečių, nutolusių nuo lietuviškos parapijos gyvenimo. Aktyviau įjungti jaunimą į lietuviškas pamaldas arba rengti jam specialias pamaldas. Organizuoti parapijų tarybas ten, kur jų dar nėra, nes tai padeda įjungti į parapijos gyvenimą visus parapijiečius . . . Tai tik kelios gairės, kurios rodo kelią ateitin. Belieka parapijoms jomis pasinaudoti. **Pr. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

Nauji mokesčiai

Ontario finansų ministeris F. Milleris paskelbė naująjį $22,8 bilijono pajamų bei išlaidų biudžetą, kurio deficitą teko padidinti iki rekordinės $2,23 bilijono sumos. Aiškinama, kad pernykštis deficitas siekė $1,56 bilijono, sudarant įspūdį, kad padidėjimas nėra toks labai didelis. Iš tikrųjų F. Milleris savo 1981 m. gegužės 19 d. paskelbtame biudžete numatė tik $997 milijonų deficitą, kuris išaugo iki $1,56 bilijono. Tad visiškai teisinga yra Toronto dienraščio "The Globe and Mail" pastaba vedamajame, kad šiemetinis biudžetas šoktelėjo net 124%. Esą reikia lyginti abi numatytas sumas, nes naujojo deficito baigmė tebėra nežinoma. Nuo $2,23 bilijono jis gali pakilti iki $3 bilijonų ar dar daugiau biudžetinių metų užbaigoje. Buvęs finansų ministeris D'Arcy McKeough jau prieš penkerius metus teigė, kad Ontario biudžetas bus subalansuotas 1982 m. F. Milleris šio pažado ne tik negalėjo įgyvendinti, bet dargi nuo jo atitolo rekordiniu deficitu, už kurį reikės mokėti augštas palūkanas.

Pagal jau įprastą konservatorių tradiciją biudžetiniais mokesčiais tuojau pat buvo pabranginti alkoholio ir tabako gaminiai, neužmirštant ir mažiau pasiturintiems skiriamo alaus. Siekdamas papildomų pajamų šaltinių, F. Milleris prisiminė prekybos mokestį parduodamiems gaminiams bei teikiamoms paslaugoms. Nuo š. m. birželio 14 d. tas 7% mokestis palies maistą restoranuose, valgyklose, net užkandos pristatymą į namus, įvairius tualetinius reikme-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Jaunieji Toronto "Gintaro" šokėjai vaidina "Piemenuko sapną" Anapilio salėje Nuotr. O. Burzdžiaus

Nevilties banga nepaskandins ryžtingųjų

Pokalbis su poetu Bernardu Brazdžioniu, Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininku, parengusiu naują savo poezijos rinkinį

— Esate daug keliavęs su literatūros vakarais. Keliaujate ir dabar. Sakykite, kokia yra tų kelionių mintis? Ar teberandate pakankamai susidomėjimo visuomenėje?

— Taip. Visuomenės susidomėjimas yra nemažas. Nevisur vienodas, bet tai dažniausiai priklauso nuo sąlygų — nuo to, kas rengia, nuo oro, nuo to, ar nėra kokių šeimyninių renginių tuo metu, pvz. vestuvių, kaip yra nutikę vienoj kolonijoj, kai į mūsų keturių (Santvaro, Gustaičio, Andriušio ir mano) programą atsilankė mažiau negu į tuo pat metu vykusias vestuves. Suprantu, kad tokiu atveju pasirinkimas nelengvas; ir mano šeimoje įvyktų skilimas: aš eičiau į literatūros vakarą, o į vestuves turėtų eiti viena žmona. Kai keturi rašytojai dėl atskirų gyvenimo vietovių nebeturime progos kartu sueiti, tenka keliauti po vieną. Kokia mintim? Vienas su literatūrine programa pradėjau rodytis "Poezijos pilnaties" knygos supažindinimo tikslu. Knygos "pristatymai", kaip žinote, pas mus pasidarė labai populiarūs: visuomenė juos mėgsta — išgirsta apie k n y g ą, susipažįsta su autorium, gauna autografą. Rašytojui ryšio palaikymas su skaitytoju yra labai svarbus — tuo būdu vienas su kitu labiau suartėja, susigyvena, supranta, vienas kitą pamilsta. Tai patvirtinti galėtų ir mano pastarasis susitikimas su skaitytojais Toronte, kur susirinko tokia gausybė poezijos gerbėjų, ir popietė praėjo nepaprastai pakilioj nuotaikoj.

— Skundžiamasi, kad poezija mūsų išeivijoje neranda paklausos ir todėl merdi. Ar iš tikrųjų taip yra?

— Nežinau. Visuomenės nesidomėjimu poezija negaliu skųstis — m a n skaitytojai skundžiasi, kad negauną mano knygų, ypač "Pilnaties", kurios laida seniai išpirkta. Poezija gal ne "merdi", bet atitrūkusi nuo skaitytojo interesų. Didelėse tautose, kaip JAV-bėse, ji niekad nebuvo masių domėjimosi objektu. Ir ne poezijos tikslas jaudinti mases, kaip beisbolo ar kitokių žaidynių. Poezija — intymus žmogaus sielos pasaulis, ją kiekvienas priima individualiai, tada ji domina, žavi, kelia pasigėrėjimą, turtina jausmus, guodžia, r a m i n a, užkrečia skelbiamasi idealais . . .

— Tautos sunkmečiais dažnai iškyla poetai, kurie tampa visuomenės žadintojais, randančiais platų atgarsį. Toks buvo Maironis, miręs prieš 50 metų. Ar nemanote, kad Maironis arba jo tipo poetas reikalingas mūsų tautai ir dabar?

— Yra sunkmečio poetų, yra gerbūvio poetų, ir visokių reikia. Tikrai, šiuo m e t u ypač okup. Lietuvoje vėl atgimsta Maironio vardas, vėl aktuali patriotinė Maironio poezija. Dabar nebereikia tautos žadinti, kaip "Aušros" ir "Varpo" laikais, ji yra labai budri, ir ji gyva tais idealais, kurių taip apstu Maironio kūryboje: savo krašto ir laisvės meilė, pasitikėjimas Augščiausiu, praeities didvyrių (karių ir patriotų) gerbimas. Jei kurio poeto dabartinėje kūryboje visuomenė daugiau ar mažiau tų minčių ir idėjų randa, to poeto kūrybą ji pasisavina, tą poetą ji vertina. "Idėjos jei didžios, nemiršta kaip žmonės" — pasakė patsai Maironis. Jo kūryboje skelbtos idėjos, nesvarbu, kad jis miręs prieš 50 metų, yra gyvos ir šiandieną; o kito poeto, gyvenančio dabar, idėjos yra mirusios jau šiandieną, aišku, toks poetas nebus visuomenėje (nei tautoje) gyvas, ir jo kūryba neras atgarsio.

— Ir aplamai, ar manote, kad dabarties lietuvis rašytojas turėtų pasitenkinti vien estetinių vertybių kūrimu ir neintegruoti savo kūrybon dabartinių tautos problemų?

— Kūrinio vertę nulemia jo meninė forma. Kaip poezijoje, taip ir beletristikoje estetinis momentas yra pirmaujantis dalykas. Literatūros kūrinio medžiaga yra žodis. Kiekvienas žodis ką nors reiškia. Jis nėra abstraktus, kaip brūkšnys ar spalva dailėje. Žodinėje kūryboje tautos problemų integravimas — sėkmingas ar ne — priklausys nuo kūrinio meninės vertės. Integravimas turi skirtis nuo deklaravimo. Okupuotoje Lietuvoje rašytojas yra pajungtas "socialistinei statybai", bet ir tokiose sąlygose kaikurie randa būdų ne tik nuo to nusikratyti, bet ir giliai patriotinius motyvus išreikšti. Išeivijoje kaikurie jaunesni rašytojai, paveikti pasaulinio internacionalizmo, tokių motyvų vengia, kritikai juos niekina ir smerkia; kūrėjai atitrūksta nuo savos tautos ir plaukia į "plačiuosius vandenis". Dieve, jiems padėk. Kai grįš laimėję, tauta juos priims ir pagerbs. O dabar jai reikia savo, lietuviško kūrybinio žodžio, kuriuo ji galėtų alsuoti ir gyventi. (Nukelta į 6-tą)

Pasaulio įvykiai

POPIEŽIŲ JONĄ-PAULIŲ II VOKIŠKO ŠAUTUVO DURTUVU prie Fatimos Marijos šventovės bandė nužudyti Prancūzijoje gyvenantis ispanas kun. J. F. Krohnas, anksčiau priklausęs senąsias lotyniškas Mišias ginančio arkiv. M. Lefebvre grupei. Pastarajam kunigystė buvo suspenduota 1976 m., bet jis įsteigė savo seminariją Šveicarijoje ir būsimą atentatininką J. F. Krohną išventino kunigu. Atentatininką prie Marijos šventovės laiptų laiku pastebėjo ir nuginklavo Vatikano saugumiečiai, vadovaujami arkiv. P. Marcinkaus. Tuo metu Kanadoje viešėjęs arkiv. M. Lefebvre pareiškė, kad tas kun. J. F. Krohnas iš jo sąjūdžio yra pasitraukęs prieš pusantrų metų. Jo šūkiai nesėkmingo atentato metu betgi liudija, kad jis yra nepatenkintas popiežiais ir ypač II-ja Vatikano santaryba, atnešusia daug reformų, įvedusia Mišių laikymą gimtosiomis tikinčiųjų kalbomis. Popiežius Jonas-Paulius II Fatimon atvyko padėkoti Marijai už jo gyvybės išgelbėjimą 1981 m. gegužės 13 d. Vatikane. Fatimą jis pasirinko dėlto, kad ten 1917 m. taip pat gegužės 13 d. įvyko pirmasis Marijos apsireiškimas trims ūkininko vaikams. Iš tos trijulės šiandien tebėra gyva deimantinės amžiaus sukakties sulaukusi karmelitė vienuolė Lucia dos Santos. Spaudoje vėl plačiai iškilo jos užrašyti Marijos pareiškimai, liečiantys pasaulį. Esą ji tada pareiškė, kad netrukus pasibaigs I D. karas, bet žmonija susilauks dar baisesnio pasaulinio karo. Antroji pranašystė lietė Rusijos klaidų pasklidimą pasaulyje, kurį dabar vykdo sovietinis komunizmas, kurstantis vietinio pobūdžio k a r u s, Katalikų Bendrijos persekiojimą. Trečią Marijos pranašystę dabartinė vienuolė Lucia dos Santos įteikė Vatikanui su savo prašymu, kad ją popiežius paskelbtų tik po 1960 m. Lig šiol nė vienas popiežius to nėra padaręs. Daug kas spėliojo, kad tą pranašystę atskleis Jonas-Paulius II Fatimoje, bet ir jis šiuo klausimu neprabilo.

Atšaukė ambasadorius

Jungtinių Tautų sekr. J. Perezo pastangas grąžinti taiką tarp Argentinos ir Britanijos sustabdė abiejų pastarosios ambasadorių išvykimas. Londonan išskrido Britanijos ambasadorius Jungtinėse Tautose A. Parsons ir ambasadorius JA Valstybėms N. Hendersonas. Praėjusį savaitgalį jiedu dalyvavo premjerės M. Thatcher ministerių kabineto posėdžiuose, kuriuose turėjo būti padarytas galutinis sprendimas Falklando salų išlaisvinimo klausimu. Jis turėtų paaiškėti šią savaitę. Nedidelis britų kariuomenės dalinys buvo įsiveržęs į mažytę Falklando salų grupei priklausančią salelę, kur sunaikino 11 pėstininkų paramai skirtų Argentinos lėktuvų ir municijos sandėlius. Tie visi vyrai malūnsparniais vėl grįžo į laivus. Argentinos prez. gen. L. Galtieris pranešė, kad ligšiolinėse kovose jau žuvo 400 argentiniečių. Pasak jo, Argentina yra pasiruošusi tęsti ilgą karą net jeigu reikės paaukoti 4.000 ar 40.000 vyrų. Britanija per Urugvajų grąžino 189 argentiniečius karius ir civilius, kurie buvo patekę nelaisvėn Pietinės Georgijos saloje. Buenos Aires mieste jie buvo sutikti kaip tautos didvyriai. Jų eilėse betgi nebuvo kpt. A. Astizo, kuris 1977 m. vadovavo teroro veiksmams šiame mieste. Tada dingo švedė mergina Linda Hagelin, dvi prancūzės vienuolės Alice Domont ir Leonie Duquet. Spėjama, kad jos buvo nužudytos. Kpt. A. Astizo sulaikymo bei apklausinėjimo pareikalavo Švedija ir Prancūzija.

Bado streikas

Šeštąjį karo stovio mėnesį lenkai pradėjo naujomis demonstracijomis, kuriose buvo suimti 679 dalyviai. Šios liūdnos sukakties proga kalėjime prie Varšuvos bado streiką paskelbė 16 internuotų asmenų. Jų eilėse yra nepriklausomybės Lenkijai siekiantis J. Kuronas ir "Solidarumo" unijos veikėjas J. Oniškevičius. Pirmą kartą karinio režimo istorijoje iš Lenkijos buvo ištremti du JAV diplomatai — Varšuvos ambasados mokslo atstovas J. Zerolis ir kultūrinių reikalų atstovas J. Howardas. Jiedu apkaltinti diplomatinių teisių pažeidimu. Teigiama, kad tie du JAV pareigūnai lankėsi mokslininko dr. R. Herčinskio bute ir iš jo priėmė slaptus dokumentus. Ten jie taipgi susitiko su iš pareigų atleistu Varšuvos universiteto rektoriaus pavaduotoju W. Fišdonu. Dr. R. Herčinskis buvo suimtas.

Laiškas Brežnevui

JAV prez. R. Reaganas pasiuntė laišką L. Brežnevui, siūlantį susitikimą ir didžiųjų raketų atominių užtaisų skaičiaus sumažinimą vienu trečdaliu, išlaikant dabartinę tų ginklų pusiausvyrą tarp abiejų šalių. Vėliau galėtų būti paliestas ir visų kitų atominių ginklų sumažinimas. Šiuo pasiūlymu R. Reganas nori sustabdyti atominio nusiginklavimo reikalaujančias demonstracijas.

Šiame numeryje:

Pajudėjo judintojai
Lietuviškos Parapijos Metai — nuo deklaracijos į veiklą
Nevilties banga nepaskandins ryžtingųjų
Pokalbis su poetu Bernardu Brazdžioniu, apsilankiusiu Toronte
Vadovauja kolegijai 37 metus
Prelatui Ladui Tulabai — septyniasdešimt metų
Kaip sugrius Sovietija?
Dr. Aleksandro Štromo studija apie sovietinę sistemą
Baltijos valstybių okupacijos kaltininkai
Birutė Kemežaitė atsako savo oponentui Jaltos klausimu
Lietuviška parapija dabar ir ateityje
Kanados lietuvių veikėjų suvažiavimas parapijų tema
Lietuvos nusausinimo darbai
Pastabos ryšium su dr. Kazio Ėringio pareiškimu spaudoje
Mūsų vaikai tarp kitataučių
Toronte atliktos anketos duomenys ir lietuvių vaikai
Lenkų etnografas apie Lietuvą
Kolbergo veikalai ir jo pavaizduojamas lietuvių gyvenimas
Poetui Stasiui Santvarui – 80 metų
Nueitas jo kelias ir sukurti lietuviški lobiai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

Vadovauja kolegijai 37 metus

Prelatui dr. Ladui Tulabai 70 metų amžiaus

KUN. BR. LIUBINAS

Nors iš išorės ir neatrodo, bet iš tikro prel. dr. Ladas Tulaba jau sulaukė 70 metų amžiaus. Ir šiandien jis vis dar atrodo labai jaunatviškai, galva pilna plaukų ir tik vienas kitas truputį žilstelėjęs.

Prel. L. Tulaba nuo 1945 m. rudens gyvena Romoje, o nuo tų pačių metų gruodžio 4 d. yra oficialus ten esančios lietuvių kolegijos rektorius. Tiesa, tada, t.y. 1945 m., toji kolegija savo namų dar neturėjo, bet studentų buvo kur kas daugiau, negu dabar: buvo 20 klierikų ir per 20 kunigų. Jie visi atsirado Romoje karui pasibaigus — atvyko iš Vokietijos.

Iš Austrijos tuo metu buvo atvažiavęs į Romą arkiv. J. Skvireckas, lydimas buvusio Kauno kunigų seminarijos rektoriaus kun. P. Petraičio, saleziečio. Jis ir ėmėsi Vatikano sluogsniuose kelti lietuviškos kolegijos reikalą.

Su arkiv. J. Skvirecko pritarimu kun. L. Tulaba buvo paskirtas kolegijos rektoriumi. Tose pareigose jis yra ir šiandien. Tada jis buvo 33 metų.

Prel. L. Tulaba labai jaunas baigė Alytaus gimnaziją 1930 m. ir būdamas vos truputį per 22 metų baigė Vilkaviškio kunigų seminariją. Kunigo šventimus gavo su ypatinga šv. Tėvo dispensa 1934 m. rugsėjo 16 d. (gimęs 1912 m. balandžio 28). Gimtasis kaimas Barčiai yra Metelių parapijoje, Alytaus apskrityje. Įšventintas kunigu, vysk. Antano Karoso buvo pasiųstas tolimesnėms studijoms iš pradžios į Kauno universitetą, kur per metus pasiekė teologijos licenciato laipsnį, o už metų — į Romą, į Biblijos institutą. Tą institutą baigė už pustrečių metų ir 1938 m. rudenį jau profesoriavo Vilkaviškio kunigų seminarijoje. Lietuvą užėmus rusams, 1940 m. rudenį persikėlė profesoriauti į Kauną, nes tik Kaune tada buvo kunigų seminarija. Ten liko profesoriauti ir vokiečiams atėjus, nes Šv. Rašto profesorius vysk. V. Padolskis turėjo vykti į Vilkaviškį pagalbininko pareigoms. Nuo 1942 m. rugsėjo kun. L. Tulaba buvo paskirtas Vilniaus kunigų seminarijos rektorium, bet neatleistas ir nuo Šv. Rašto profesoraus pareigų Kaune. Vilniuje rektoriauti buvo nepaprastai sunku. Net kaikurie lietuviai vyskupai buvo nusistatę prieš lietuvišką kunigų seminariją Vilniuje, pvz. vysk. J. Staugaitis. Tačiau toji seminarija veikė iki pat 1944 m.

Būnant Vilniuje, kun. L. Tulabai teko ir kurį laiką rektoriauti Šv. Jono šventovėje, būtent, kai jos rektorius kun. A. Lipniūnas vokiečių buvo suimtas ir išvežtas į Stutthofo lagerį. Dar ir šiandien yra lietuvių, tada gyvenusių Vilniuje ir labai gražiai prisimenančių jauno kunigo Tulabos labai gražius ir turiningus pamokslus.

1944 m. vasarą kun. L. Tulaba, kartu su tūkstančiais tautiečių, pasitraukė į Vokietiją, apsistojo Regensburge, bet netrukus vyskupų buvo pasiųstas į Eichstaettą, kur suvažiavo apie 80 lietuvių klierikų. Čia jam teko tuos klierikus globoti, jiems atstovauti pas seminarijos vadovybę, jiems vertėjauti. Tie, kurie tada buvo Eichstaette, kun. L. Tulabos niekuomet neužmirš.

Būdamas Eichstaette, kun. L. Tulaba nesiribojo vien kunigų seminarija — dalyvavo lietuviškame gyvenime, tokiame, koks jis buvo. Jis tapo net lietuvių komiteto pirmininku ir tose pareigose nemažai reikalų turėjo su vokiečių įstaigomis, o vėliau su amerikiečiais. 1945 m. spalio mėnesį kun. L. Tulaba iškeliavo į Romą, žinoma, nelegaliomis priemonėmis — su namo grįžtančiais belaisviais italais. Per tuos 37 metus Roma yra jam tapusi antrąja tėviške. Romoje jis visą laiką vadovauja lietuviškajai kolegijai, kuri nuo 1946 m. lapkričio 5 d. yra savo namuose Via Casalmonferrato 20.

Kad tie namai yra lietuvių nupirkti, turi nemažai nuopelnų ir rektorius kun. L. Tulaba. Dabar namų skaičius yra patrigubėjęs. Nuo 1951 kun. L. Tulaba yra pakeltas prelatu, o nuo 1966 — apaštališkuoju protonotaru. 1949 m. apgynė bibliniame institute disertaciją tema "Apie Viešpaties brolius" ir gavo Šv. Rašto daktaro laipsnį. Iš lietuvių, rodos, kito Šv. Rašto daktaro dar nėra buvę.

Prel. L. Tulaba yra parašęs keletą knygų, o dabar JAV-bėse yra leidžiami jo paruošti pamokslai tokia forma, kad kunigai galėtų juos tiesiai skaityti pamaldų metu. Jo didžiausias darbas yra Naujojo Testamento išvertimas į lietuvių kalbą, kuris atspausdintas Romoje 1979 m.

Prel. L. Tulaba yra apvažinėjęs kone visus pasaulio kraštus, dažniausiai ne privačiai, o Vatikano siunčiamas su ypatingais uždaviniais. Vokietija jam yra tarsi namai, Amerikoje būna kone kasmet. Ir dabar, nors jau sulaukęs 70 metų amžiaus, jis yra guvus. Linkėtina jam, kad tokiu liktųsi dar daug metų!

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Tautos Fondo suvažiavime Niujorke dalyvavę visuomenės veikėjai. Iš kairės: TF atstovybės Kanadoje pirm. A. Firavičius, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, gen. konsulas A. Simutis, TF atstovybės Kanadoje narys A. Rinkūnas, TF tarybos pirm. A. Vakselis, TF valdybos pirm. J. Giedraitis — Nuotr. L. Tamošaičio

Kaip sugrius Sovietija?

ANTANAS MUSTEIKIS

Vakaruose apie komunizmą išleidžiama daugybė veikalų, pasinaudojančių moksliniu metodu. Jų tiesa aplamai suvokiamą kaip tikra, akivaizdė, įrodyta. Tačiau tikrumoje socialiniuose moksluose, juoba politiniuose, toji tiesa vargiai pasiekia savo idealą. Tai ypač ryšku tokiose studijose, kurios negali remtis naudojamų duomenų išsamumu, vispusiškumu, atvirumu bei patikimumu.

Šia prasme mokslininkus norėčiau paskirstyti į dvi grupes pagal tai, kaip autoriai žvelgia į savo pasirinktą problemą. Vieni aprašomą aplinką, situaciją stebi iš vidaus, remiasi savo pačių pergyvenimais; kiti — "iš lauko", studijuodami problemą iš tolo, naudodami antrinius šaltinius, kai pirminių stokoja. Abeji yra atviri pagundai nukrypti į šališkumą, tendencingumą. Vieni velnią nudažo suodžiais, kiti jį pabaltina. Kraštutinieji blogį trokšta išbraukti vienu brūkšniu — Maskvą nušluojant branduoline bomba. Kiti norėtų savo tolerancijos principą, įsigytą demokratinėse bei pliuralistinėse santvarkose, pritaikyti visai visatai, nors tai liestų ir Marso gyventojus (jei tokie atsirastų). Ir jau vien dėlto tiesa rangosi kaip slidus ungurys.

Be to, dažnas mokslininkas negali atsikratyti savo asmeninių ar savo grupės nikių. Tokį galima palyginti su mergina, atėjusia į balių pilną puošnybės, naujintelaite suknele. Rimtosiomis ar pokštaudama tokia mergina būtinai įstengia — dažniausiai nesąmoningai — parodyti ir savo lygiai puošnų apatinuką... Tas apatinukas — tai autoriaus tendencija, prasikišanti jo stiliuje, duomenų parinkime, interpretacijoje ar net pagrindinėje prielaidoje. Tačiau aš, pervertęs naują studiją, likau maloniai nustebintas: jokių minėtų abejotinos vertės požymių neužtikau prof. dr. Aleksandro Štromo veikale, pavadintame "Politinė kaita ir socialinė raida: Sovietų Sąjungos atvejis". Pernai šią studiją anglų kalba išleido Peter Lang leidykla (Frankfurt am Main). Tai naujos serijos "Europaeisches Forum" pirmasis tomas.

1. ALEKSANDRAS ŠTROMAS

Knyga pradedama prof. dr. Klaus Hornungo, vieno iš Forumo redaktorių, įvadu, pristatančiu autorių trumpais, bet esmingais bruožais.

A. Š.(tromas) gimė 1931 m. Kaune, buvo tada nepriklausomos Lietuvos pilietis. Nacimečiu buvo patekęs į koncentracijos stovyklą. Baigęs Vilniaus gimaziją 1947 m., studijavo teisę Vilniaus ir Maskvos universitetuose. 1952-55 m. ėjo advokato pareigas Lietuvoje, o 1955-58 studijavo pokolegijiniame teisės mokslų institute Maskvoje. 1955-73 m. Vilniaus, Ivanovo ir Maskvos institutuose ėjo įvairias pareigas — mokslininko tyrinėtojo, dėstytojo, departamento vedėjo ir teisės tyrinėjimų direktoriaus. Teisių daktaro laipsnį gavo 1964 m. Maskvoje.

Sovietijoje A.Š. išleisdino 4 knygas ir išspausdino per 40 mokslinių straipsnių. 1973 m. emigravo į Angliją. 1974-77 m. ėjo vyr. mokslinio tyrinėtojo (senior research associate) pareigas taikos studijų katedroj Bradfordo universitete, o nuo 1978 m. tapo politinių mokslų lektorium Salfordo universitete., tuo pat metu likdamas (honorary) mokslinių tyrinėtoju ir vizituojančiu lektorium Bradfordo universitete.

Vakaruose A.Š. laimėjo mokslinį pripažinimą savo straipsniais anglų k. periodikoj: "Speak Up", "Studies in Comparative Communism", "The Journal of Baltic Studies", "The Russian Review", "Review of Socialist Law" ir kt. (Redaktorius nemini brandžių autoriaus straipsnių lietuvių k., matyt, stokodamas duomenų).

A.Š. pristatomas kaip priklausantis jaunesnei demokratinės opozicijos bei disidentų kartai Sovietų Sąjungoje. Jis augo sovietinio "tikrojo socializmo" įtakoje ir — asmeninių pergyvenimų pasėkmėje — surado savo kelią į opozicijos judėjimą. Buvo jis pirmojo Lietuvos komunistų partijos sekretoriaus adoptuotas vaikas po karo, tad autoriaus brendimo metai sutapo su vėlyvuoju stalinmečiu. Šiai kartai nereikėjo XX visasąjunginės komunistų partijos suvažiavimo "reveliacijų", kad suabejotų "tikruoju socializmu" ir pagaliau moraliai ir intelektualiai išsivaduotų iš marksizmo-leninizmo.

Veikalas padalintas į keturis skyrius.

2. POLITINĖS OPOZICIJOS PROBLEMA SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Pirmajame skyriuje autorius aiškiai atsistoja tų mokslininkų pusėje, kurie problemą stebi ir apsprendžia iš vidaus. Jo prielaidos ir teigimai nekelia abejonių tiems, kurie savo kailiu pergyveno komunistinę sistemą. Bet tai implikuoja, kad vakariečiai mokslininkai, stokodami konkrečios tikrovės pažinimo, dažnai klysta. Pirmuoju sakiniu autorius atsiriboja nuo tokių sovietologų, kurie sovietinį viešą disidentiškumą (overt dissent) suvokia įprastuose vakariečių patirties rėmuose. Nes jie, išpūsdami disidentiškumo reikšmę, klaidina. Viešasis disidentiškumas Sovietų Sąjungoje ir kituose komunistiniuose kraštuose niekad neiššaukė — neišjudino (challenge) komunistinės galios monopolio; nors jis siekė specifinių politinių kitimų, niekad nekėlė klausimo, ar valdžios galia yra teisėta ir kas privalėtų ją turėti.

Disidentiškumui kelią atvėrė pirmiausia XX partijos suvažiavimas 1956 m., kai N.S. Chruščiovas pasakė "slaptą" kalbą apie Stalino piktadarybes. "Asmenybės kulto" tema buvo diskutuojama atviruose partijos sąsirinkimuose. Daugelis tai palaikė kvietimu kritikuoti praeitį ir kurti ateitį be teroro ir savivaliavimo. Tačiau valdžios autoritetai nė negalvojo ką nors drastiškai keisti. Jie perspėjo, kad Stalino klaidos sovietų sistemos neliečiančios, tad ji nekritikuotina, o pašalinis kišimasis į partijos reikalus netoleruotinas. (Vadinasi, Stalinas mirė, tegyvuoja stalinizmas!).

Bet kritika išsiliejo už partijos leistų ribų. Socialinės bei politinės problemos imta nagrinėti naujoviškuose romanuose, novelėse, dramose, poemose dargi viename sovietiniame žurnale. Tuo pat metu pasirodė necenzūruotos savilaidos poemos, kurios tapo populiarios poezijos mėgėjų susirinkimuose. Viena neomarksistų grupė Maskvos universitete — pogrindyje suplanavo "tikrai socialistinių" politinių reformų programą Sovietijai 1956 m.

Valdžia surado kaltininkus, bausmėmis tramdė disidentus, bet jų nepajėgė užgniaužti. Po dešimtmečio kiti disidentai išspausdino savo romanus ir noveles užsienyje, o jų teismai iššaukė individinių bei grupinių protestų, peticijų bangą.

Disidentų sąjūdžio kulminacija tenka laikyti jų demonstracijas prieš sovietų invaziją į Čekoslovakiją ir pogrindžio "Bėgamųjų įvykių kronikos" pasirodymą. Žiauriomis bei rinktinėmis priemonėmis valdžia suskato tramdyti nepaklusniuosius: areštais, tremtimi, kalėjimu, šmeižiškais kolegų laiškais, partijos suorganizuotais, ir kt. Tik tada disidentai, praradę viltį iš vidaus reformuoti "socializmą", suskato intensyviau ieškoti kitų kelių. Viešąją veiklą palikę nuošalėje, jie atsigręžė į religines ir tautines bei žmogiškąsias vertybes, kurios vedė į gilesnes režimo atmetimo formas.

Viešojo disidentiškumo apraiškos vėl iškilo kaip žmogaus teisių judėjimo paskata Helsinkio susitarimų bei atolydžio pavėsyje. Maskvoje susiorganizavusi Helsinkio susitarimų stebėtojų grupė tuoj rado pasekėjų Ukrainoje, Lietuvoje, Gruzijoje, Armėnijoje.

Savo analize A.Š. užpila ledinio vandens Vakarų sovietologams, kurie, pastebėję disidentiškumo augimą septintajame dešimtmetyje, tikėjosi, kad atsigavęs judėjimas aštuntame dešimtmety išsiplėtos į dar stipresnę ir nuostabesnę jėgą. Jie nesuprato, kad jų viltys neturėjo jokio pagrindo. Nes joks viešas judėjimas Sovietijoje negali vaidinti politinės opozicijos vaidmens. Disidentiškumas atstovauja moralinei jėgai, ne politinei, ir disidentai tai žinojo. Autorius teigia, kad viešasis disidentiškumas rodo tik ledkalnio viršūnę, kai pasyvi Sovietijos masių rezistencija apima visą kalną. (Bus daugiau)

A†A
VLADUI IVAŠKEVIČIUI
Australijoje mirus,

jo žmonai, sūnums, seserims – KRISTINAI ŽUTAUTIENEI, SOFIJAI VINSKIENEI ir jų šeimoms reiškiame gilią užuojautą —

S. ir A. Kalūzos

PADĖKA

Su giliu liūdesiu palaidojom

a.a. IRMĄ URBONIENĘ

Nuoširdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams už maldas koplyčioje, šventovėje ir kapinėse. Taip pat dėkojame Petrui Gulbinskui už giedojimą šventovėje ir kapinėse. Nuoširdi padėka draugams ir pažįstamiems už gėles, užprašytas šv. Mišias, dalyvavimą koplyčioje ir palydėjimą į kapines. Ačiū visoms už vaišių paruošimą.

Visiems dėkingi —

Ignas Urbonas
dukros — Sonya ir Anita
sūnus — Martin

PADĖKA

Mylima žmona, mama, uošvė ir močiutė

A†A
AGNIETĖ ARŠTIKAITIENĖ
RAŠKAUSKAITĖ

staigiai iškeliavo amžinybėn 1982 m. balandžio 6 dieną

Nuoširdžiai dėkojame visiems pagerbusiems velionę savo atsilankymu laidotuvių namuose ir Lietuvos Kankinių šventovėje laidotuvių išvakarėse. Taip pat dėkojame atsiuntusiems gėles prie jos karsto ir aukojusiems šv. Mišias.

Didelė padėka kun. klebonui J. Staškui ir kun. L. Januškai, OFM, už koncelebracines šv. Mišias. Ypatingai esame dėkingi klebonui J. Staškui už maldas laidotuvių namuose ir už pasakytą gražų pamokslą atsisveikinimo vakarą.

Esame dėkingi sol. V. Verikaičiui už giedojimą ir muz. J. Govėdui už grojimą vargonais.

Dėkojame atsisveikinusiems velionę Lietuvos Kankinių šventovėje laidotuvių išvakarėse: Lietuvos Kankinių parapijos vardu, Anapilio Sodybos vardu, "Tėviškės Žiburių" leidėjų vardu — J. Andruliui, KLK Moterų Draugijos Anapilio skyriaus vardu — pirm. G. Trinkienei, Anapilio Moterų Būrelio vardu — pirm. R. Celejewskienei, Bramptono lietuvių vardu — J. Paršeliūnui.

Dėkojame karsto nešėjams ir visoms velionės draugėms už kepinius ir paruoštą kavą.

Ačiū visiems velionės atminimui aukojusiems Religinei Lietuvos Katalikų Šalpai ir "Tėviškės Žiburiams".

Pagaliau esame dėkingi visiems liūdesyje mus guodusiems ir užjautusiems žodžiu, raštu ir per spaudą.

Liūdintys: vyras Jonas, duktė Marytė
sūnus Jonas, marti Lina, žentas Gailius,
anūkai Alenutė, Tomas ir Pamela

PADĖKA

A†A
REGINA MIŠKINIENĖ-RAMANAUSKAITĖ

staigiai mirė 1982 m. kovo 16 d. Palaidota kovo 20 d. lietuvių kapinėse Mississauga, Ontario

Nuoširdžiausią padėką reiškiu visiems mieliems draugams, giminėms ir pažįstamiems, kurie išreiškė man ir žmonos tėveliams gilią užuojautą, iš toli ir arti taip gausiai dalyvaudami laidotuvėse, užprašydami šv. Mišias už a.a. Reginutės vėlę. Dėkoju už puikias gėles, kurias velionė taip mylėjo. Visiems, kurie dėl atstumo negalėjo dalyvauti, nuoširdžiausias ačiū už gražias mintis ir maldas.

Ypatingai dėkingas esu mieliausiems savo draugams — Pauliui ir Ramonai Pretkams, Dalytei ir Jeff Schattinger, Romui ir Evelyn Pretkams už maldas, gėles ir gilų manęs atjautimą.

Nežiūrint didelio atstumo, Paulius net iš Kalifornijos atskrido ir pasiliko su manimi keturias dienas, teikdamas man didelę moralinę pagalbą, kurios aš buvau labai reikalingas.

Mane labai suramino mielas jaunystės mokslo draugas kun. Paulius Baltakis, OFM. Jis surado valandėlę laiko, atskubėjo dalyvauti šv. Mišiose ir nuoširdžiai mane paguodė.

Ačiū visiems karsto nešėjams ir solistui Vaclovui Verikaičiui už paskutinį patarnavimą savo buvusiai choristei.

Ačiū visiems kunigams, dalyvavusiems šv. Mišių aukoje, laidotuvių apeigose ir už pasakytus gražius žodžius pagerbiant a.a. Reginą.

Dėkoju seselėms vienuolėms ir kunigams, kurie dėl atstumo negalėjo dalyvauti, už maldas ir užuojautas.

Tu praskridai kaip šviesi žvaigždutė, nušviesdama mano gyvenimą ir dingai amžinai, amžinai . . . palikdama mane vienui vieną šiame pasaulyje. Dabar supratau, kaip laimingi mes buvome drauge ir kaip karštai aš Tave mylėjau mano brangioji Reginute . . .

Tavęs liūdintis vyras — Juozas Miškinis
Tėveliai — Albinas ir Eugenija Ramanauskai

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

JAV Lietuvių Bendruomenės premijomis apdovanoti kultūrininkai Detroite. Iš kairės: dr. A. RAZMA — L. Fondo atstovas, R. STAKAUSKAS ir E. BUTĖNAS — "Antro Kaimo" atstovai (teatro premijos laureatai), P. PETRUTIS — radijo premijos laureatas, dr. R. ŠILBAJORIS — publicistikos anglų k., dr. L. SABALIŪNAS — dr. V. Kavolio atstovas — kultūros darbuotojo, dail. A. VALEŠKA — dailės, J. JANKUS — literatūros, V. MARIŪNAS — kultūros tarybos vicepirm., ST. BARAS — L. Fondo tarybos pirm., I. BUBLIENĖ — kultūros tarybos pirm. Nematyti J. STEMPUŽIO — kultūros tarybos nario ir premijų įteikimo šventės vadovo

Nuotr. J. V. Danio

Lietuviška parapija dabar ir ateityje

Kanados LK Centro surengtų svarstybų pranešimai, diskusijos, išvados

J. VARČIUS

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba, susitarus su Kanados Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybe, KLK Centru ir Evangelikų liuteronų taryba, paskelbė 1982 metus KANADOS LIETUVIŠKOS PARAPIJOS METAIS, kurių tikslas pabrėžti lietuviškų parapijų bei misijų reikšmę išeivijoje, siekiant išlaikyti religiją su tautinėmis tradicijomis ir tautinį susipratimą. Į paskelbtą š. m. "TŽ" 3 nr. minėtų organizacijų pirmininkų pasirašytą atsišaukimą pirmasis atsiliepė KLK Centras, sukvietęs parapijinių ir visuomeninių organizacijų atstovų suvažiavimą, kuris įvyko š. m. gegužės 8 d. Hamiltono lietuvių Aušros Vartų parapijos Jaunimo Centro salėje. Dalyvavo 78 užsiregistravę parapijų bei organizacijų atstovai ir keliolika neužsiregistravusių iš Toronto, Hamiltono, Windsoro, Londono, Delhi, St. Catharines, Wellando ir Otavos.

Įvadinis žodis

Suvažiavimas pradėtas šeštadienio rytą, 10 v., prel. dr. J. Tadarausko invokacija-malda. KLK Centro pirm. V. Bireta, pasveikinęs dalyvius ir supažindinęs su suvažiavimo tikslais, pakvietė KLB krašto valdybos vicepirm. J. V. Danį tarti įvadinį žodį. Jis savo kalboje konstatavo, kad po II D. karo atvykę iš Vokietijos tremtiniai Kanadoje rado dvi lietuviškas parapijas ir vieną kunigą. Po 15 metų jau veikė 11 lietuviškų parapijų ir 5 misijos, įskaitant vieną evangelikų parapiją ir vieną misiją. Po sekančių 15 metų trys misijos sunyko. Jau yra duomenų, kad kaikurios mūsų parapijos pergyvena krizę, nes trūksta kunigų ir pakankamos tikinčiųjų moralinės bei materialinės paramos. Negalime pasyviai žiūrėti į šių įvykių grėsmingą raidą. Todėl KLB krašto valdyba susirūpino parapijų likimu, nes šias abi organizacijas jungia tas pats tikslas. Bendruomenė jungia įvairių pažiūrų lietuvus, o parapijos — atitinkamų konfesijų tikinčiuosius. Lietuviškos parapijos yra lietuvybės židiniai. Jų egzistencija priklauso nuo lietuviškos bendruomenės narių aktyvaus dalyvavimo parapijų gyvenime. Jaunoji karta, išaugus svetimoje aplinkoje, nepergyvena prarastos tėvynės nostalgijos, neturi jautrių sentimentų lietuviškumui ir yra abejinga bendruomenės bei parapijų problemoms. Pareiškė padėką KLB krašto valdybos vardu KLK Centrui už iniciatyvą sušaukti šį suvažiavimą apsvarstyti mūsų parapijų reikalus.

Kas yra parapija?

Priešpietinis posėdis pradėtas 10.30 v. Pirmininkavo V. Bireta. Dvi temas — "Kas yra parapija" ir "Lietuviškos parapijos paskirtis" aptarė kun. dr. Pr. Gaida.

Žodis "parapija" yra graikiškos kilmės, kuris reiškia grupę kaimyninių gyvenviečių. Mūsų prasme, parapijos sąvoka yra kitokia. Iš esmės tai nėra gyvenvietė, bet yra bendruomenė, kuri yra jungiama vieno tikėjimo, turinti kunigą ir šventovę. Panašiai aptaria parapiją ir evangelikai. Martynas Kavolis, evangelikų kunigas, kurį laiką dirbęs Toronte, taip aptaria parapiją: "Tai yra susirinkimas D i e v o pašauktųjų žmonių, kurie esą pašaukti per Kristų ir Šv. Dvasią savitarpinei tarnybai ir pasaulinei misijai". Iš esmės parapija yra tikinčiųjų bendruomenė, mažoji ląstelė didžiojoje tikinčiųjų Bendrijoje. Jeigu didžioji tikinčiųjų Bendrija yra vadinama mistiniu Kristaus Kūnu, tai parapija yra mažoji ląstelė to didžiojo organizmo, kurioje vyksta tikinčiųjų gyvenimas nuo pat kūdikystės iki karsto.

Parapijos yra trijų rūšių: asmeninės, teritorinės ir tautinės. Asmeninės parapijos — tikinčiųjų sambūris be teritorijos ir kitų pastabių ženklų. Jos atsirado krikščionijos pradžioje, kai tikintieji gyveno išblaškyti įvairiose vietovėse. Plečiantis krikščionybei, padidėjus tikinčiųjų skaičiui gyvenamose vietovėse, atsirado teritorinės parapijos, kurios ribojosi atitinkamoje vietovėje gyvenančiais krikščionimis. Senovėje teritorinės parapijos pirmiausia buvo įsteigtos miestuose, kuriuose būdavo viena parapija, vadovaujama vyskupo. Vėliau, didėjant tikinčiųjų skaičiui miestuose ir jo apylinkėse, tos parapijos buvo skaldomos į mažesnius vienetus. Atsirado daugiau parapijų, valdomų kunigų klebonų, kurios priklausė atitinkamoms teritorinėmis vyskupijoms. Tokia parapijų santvarka yra ir šiais laikais.

Kalbinis klausimas pradėjo ryškėti XIII š., popiežiui Inocentui III pabrėžiant religinį aptarnavimą įvairių kalbų tikintiesiems. Formalios tautinės parapijos atsirado XIX š. Š. Amerikoje, kur įsikūrė įvairių tautų imigrantai. 1948 m. JAV-se buvo 1535 tautinės parapijos.

Lietuviškos parapijos paskirtis

Jos paskirtis yra lietuviškai religinė. Religija yra žmogaus santykis su Dievu. Jis yra individualus ne tik asmeniniu, bet ir tautiniu pobūdžiu. Todėl lietuviška parapija, kaip bendruomenė, yra skirtinga nuo kitų bendruomenių savo kalba, papročiais, liturgija ir kultūra. Lietuviai gali giliai susikaupti maldoje tik savoje šventovėje, savos bendruomenės aplinkoje. Lietuviškumas mūsų parapijoms yra egzistencinis pagrindas. Lietuviškos parapijos paskirtis iš esmės yra religinė, su kuria glaudžiai siejasi bendruomeninė-socialinė, kultūrinė ir tautinė. Šie elementai turi būti tinkamai suderinti. Jei vienas iš minėtų elementų iškeliamas ryškiau ar daugiau, suyra harmonija. Religinis elementas pats svarbiausias, bet jo negalima panaudoti lietuviškumo naikinimui.

Ko trūksta parapijoms?

Dr. O. Gustainienė kalbėjo tema "Dabartiniai lietuviškos parapijos trūkumai". Parapija nesanti pastatai ir klebonas. Parapija yra "tu ir aš". Visi esame atsakingi už lietuviškos parapijos veiksmingumą, jos dvasinį augimą ir tautinį charakterį. Jos reikalais sielojamasi jau kuris laikas. 1976 m. Kunigų Vienybės seime buvo nagrinėti lietuviškos parapijos reikalai ir problemos. Spaudoje apie tai buvo rašyta, diskutuota, bet praktiškų pasiūlymų pakeisti padėtį nebuvo sulaukta. Susidarė vaizdas, kad niekas apie tai nežino ar iš viso tų problemų nėra.

Dr. O. G. nuomone, svarbiausias lietuviškų parapijų trūkumas — parapijiečiuose stoka dvasinio ir tautinio sąmoningumo, kuris išsivysto per dvasinį tobulėjimą bendruomenės rėmuose. Dvasinis augimas nėra vienkartinis veiksmas, paremtas šūkiais. Jis turi būti nuolatinis augimo procesas. Krikščioniškoji bendruomenė negali egzistuoti be bendruomenės meilės. Parapija nebus krikščioniška bendruomenė, kol mes dvasiškai nepribręsime iki tokio laipsnio, kad galėtume konkrečiai įgyvendinti Kristaus įsakymą: "mylėkite vieni kitus, kaip ir aš mylėjau". Kaip ir kiekvienoje bendruomenėje, taip ir parapijoje yra vienišų ir nelaimingų, vargšų ir ligonių. Į juos reikia atkreipti dėmesį. Mes dažnai nesidomime naujais ateiviais iš kitų parapijų, nesutinkame su šilta, krikščioniška meile.

Tautiniam ir kirkščioniškam sąmoningumui ugdyti dr. O. G. siūlė organizuoti parapijose religinio auklėjimo ratelius-būrelius pagal amžiaus grupes. Pamokslų mintys ilgai neišsilaiko tikinčiųjų atmintyse. Tik pokalbiuose diskutuoti klausimai nedidelėse grupėse, ypač pasidalinimas asmeninės religinės patirties, giliai palieka dalyvių atmintyje. Toks grupinis auklėjimas sustiprina lietuvių kalbą ir praplečia dalyvaujančių kalbos žodyną. Viena iš svarbiausių parapijų silpnėjimo priežasčių yra lietuviškos kalbos silpnėjimas arba jos nemokėjimas. Skaitymus Mišių metu atlieka tie patys asmenys, retai pasikeisdami, vis matome tuos pačius veidus. Reikia leisti ir kitiems jaunuoliams, iš anksto juos paruošus.

Reikia organizuoti vaikų mokymą lietuviškos liturgijos. Jų mokymas negali baigtis parengimu pirmajai Komunijai. Pastebėta, kad vaikai pamaldose neskaito bendrų maldų, skaitinių, nes jie nežino kaip naudotis pamaldų knygelėmis. Mūsų parapijose nėra išryškintos lietuviškos religinės tradicijos: budėjimas prie Kristaus karsto, Švenčiausio garbinimas, Gavėnios rimtis, gegužinės pamaldos ir t.t. Senoji karta atsimena. Tai parodė Lietuvos Kankinių parapijos atlaidų iškilmės. Jaunoji karta apie tai visai nežino.

Reikia ugdyti lietuviškas tradicijas. Chorai yra vertingas veiksnys pamaldose, bet nereikia pamiršti ir bendro giedojimo, nes jis yra naudingas mūsų augančiai jaunajai kartai. Reikia pagyvinti jaunųjų šeimų auklėjimą per parapijų tarybų jaunimo sekcijas. Parapijos tarybos yra svarbiausias vienetas, o jų veikla priklauso ne vien tik nuo aktyvių jos narių, bet ir nuo sudarytų joms veikti sąlygų.

Diskusijos

Po šių pranešimų, J. V. Daniui vadovaujant, vyko diskusijos. Pirmąjį klausimą iškėlė jaunosios kartos atstovas hamiltonietis M. Gudinskas, užklausęs, ką reikia daryti, jei parapijos neatlieka savo paskirties, silpnėja ir nyksta? Išsivystė gyvos diskusijos, kuriose dalyvavo apie 12 asmenų. Iš klausimų ir atsakymų išryškėjo šie dalykai:

1. Mirusiems ar jau pribrendusiems mirčiai nėra jokių vaistų padėti. Taip lygiai ir išnykusių parapijų neatgaivinsime, o nykstančioms nėra aiškių priemonių padėti. Tai liūdija liūdna JAV lietuvių parapijų istorija. Po karo iš veikusių Čikagoje 13 parapijų šiuo metu teliko bene tik trys lietuviškos parapijos.

2. Kaikurių lietuvių abejingumas, nesidomėjimas lietuviškos bendruomenės ir parapijų reikalais yra v i e n a iš silpnėjimo priežasčių. Reikia j i e š k o t i priemonių juos įjungti.

3. Jaunimas yra praradęs lietuviško religingumo sentimentus, sąmoningumą. Jų auklėjimui reikia organizuoti atitinkamas sekcijas.

4. Parapijų vadovai turi daugiau dėmesio atkreipti į jaunas šeimas, jų vaikų paruošimą ne vien tik pirmajai Komunijai, bet ir tęsti jų tautinį-religinį auklėjimą. Jaunuoliai turi būti rūpestingai paruošti vedybiniam gyvenimui.

5. Savitarpinė pagalba, kuri šiuo metu reiškiasi tik ligonių lankymu, turi būti praplėsta vargšams, vienišiems ir seneliams.

6. Vien maldos neišgelbės parapijų. R e i k i a daugiau pastangų, veiklos ir pasiaukojimo parapijos reikalams. Kiekvieno pareiga pritraukti prie parapijų nutolusius.

7. Įtraukti daugiau jaunimo į Mišių tekstų skaitymą. Kunigai turi artimiau bendrauti su jaunimu, padėti spręsti jų religines ir socialines problemas.

8. Vyksta pasaulinė tikėjimo krizė. Kunigai turi paruošti turiningus pamokslus. Sustiprinti lietuvišką apaštalavimą mažesnėse lietuvių kolonijose.

(Bus daugiau)

Gelbėkime tautietį

Lietuvės moterys, gelbėkime lietuvį!

Kreipiuosi į Jus, moterys, nes Jūs neturite baimės, ir tikiu, kad su Jūsų pagalba išgelbėsime lietuvį, kuris JAV-se yra O.S.I. kaltinamas, kaip "karo nusikaltėlis" nieko bendro su kaltinimu neturįs.

Kurios pažinojote, matėte ar sutikote dail. Jurgį Juodį **Lietuvoje 1940-1942 metų** laikotarpyje ir norėtumėte jam pagelbėti, prašau skubiai pranešti man, kuri jį ginu jo byloje.

Nyjola S. Grybauskas
Attorney and Counsellor at Law,
3631 Fifth Avenue North,
St. Petersburg,
Florida 33713, USA.
Telephone (813) 323-5405
After Hours 522-7996.

Lietuvos nusausinimo darbai

Pastabos dėl dr. K. Ėringio pareikštos nuomonės

P. LELIS

Perskaitęs "TŽ" 13 nr. dr. Ėringio pokalbį su "TŽ", atkreipiau dėmesį į vieną klausimą: "Ar Lietuva, būdama nepriklausoma, būtų padariusi didesnę pažangą ekonominėje ir kitose srityse?" Į tai dr. Ėringis, tarp kitko, atsakė taip: "Net ir dabar Lietuva kaikuriose srityse nėra pasiekusi prieškarinio lygio, nors okupantas yra gerai techniškai apsiginklavęs. Pvz. žemės sausinimo darbai. Nepriklausoma Lietuva nusausino 630.000 ha, o okupantas per pirmuosius 20 metų beveik nieko nepadarė — nusausino vos kelis tūkstančius ha ploto..."

Čia neturime tikslo girti ar didinti okupanto atliktus darbus, bet, žinant, kad žemės kultūrinimo ir nusausinimo darbus atliko ne okupantas, o patys mūsų broliai lietuviai, tai pateikiamos žinios apie tuos darbus turėtų būti tikslios.

Duomenų klausimu

Iš dr. Ėringio pateiktų duomenų aiškiai matyti, kad jo žinios nėra tikslios, ypač nurodant okupuotoje Lietuvoje nusausintą plotą. Pagal patikimus duomenis, per pirmus 20 metų okupuotoje Lietuvoje buvo nusausinta apie milijoną ha.

Ši sritis man geriau pažįstama dėl to, kad nepr. Lietuvoje iki 1928 m. teko vykdyti nusausinimo darbus kartu su kolegomis, kurie, vėliau išmokslinti, liko Lietuvoje ir vadovavo okupuotos Lietuvos nusausinimo darbams. Čia juos paminėsiu, nes jie jau mirę.

Pirmąją kultūrtechnikų laidą 1924 m. baigėme 8, iš kurių likome gyvi tik du. Antras, inž. P. Sklėrius, dar mokykloje buvo komunistu, Paleckio vyriausybėje buvo žemės ūkio vicekomisaru (komisaro M. Mickio pavaduotoju), vėliau docentu ir ŽŪ Akademijos prorektorium. Kiti, nekomunistai, inž. prof. dr. J. Čeičys ir inž. prof. Vl. Daugėla buvo melioracijos departamento direktoriais ir institutų vadovais. Su jais susirašinėjau iki jų mirties. J. Čeičys 1970 m. nusiskandino Neryje (Vilniuje) dėl tokios pat priežasties, dėl kurios dr. Ėringis pabėgo. V. Daugėla mirė normaliai 1979 m.

Nuo 1924 m. su Čeičiu ir Sklėrium dirbome prie Pyvesos ir Apaščios augštupių nusausinimo. Daugėla kurį laiką buvo Kėdainių kultūrtechnikų mokyklos direktorium. Nuo 1928 m. mūsų keliai išsiskyrė. Jie trys išvyko į Vieną studijuoti augštojo melioracijos mokslo, o aš išvykau Prancūzijon studijuoti statybos.

Apie nusausinimo darbus Lietuvių Enciklopedijoje nieko nėra parašyta. Rašiniuose apie melioraciją, nusausinimą, žemės ūkį, žemės reformą nusausinimo klausimu neradau jokių žinių, bet sovietinėje enciklopedijoje apie tai gana plačiai parašyta, nes ten rašė mano draugai — Čeičys, Daugėla, Taujenis. Jie turėjo tikrus duomenis, ir nėra pagrindo jais nepatikėti. Pagal tuos duomenis, nepriklausomoje Lietuvoje iki 1939 m. pabaigos buvo nusausinta 480.000 ha atvirais kanalais ir 12.000 ha drenažu, o pavergtoje Lietuvoje iki 1961 m. pabaigos — 871.000 ha, iš kurių 618.000 ha drenažu.

"Techniškas apsiginklavimas"

Vykdydami melioracijos darbus nepr. Lietuvoje, mes neturėjome jokių mechaninių mašinų — žemkasių, buldozerių, traktorių. Visi žemės kasimo darbai buvo atliekami rankiniu būdu, kastuvais. Kas antras ar trečias darbininkas turėjo dar kirvį, štangą, tai ir buvo visas "techniškas apsiginklavimas". Jokių mašinų tada ir nereikėjo, nes darbo jėga buvo pigi, darbininkai neturėjo darbo, o vyriausybė metė milijonus litų į žemės nusausinimą ne vien dėl jos pagerinimo, bet ir norėdama duoti darbininkams darbo. Pvz. vykdant Apaščios nusausinimą (tarp Pandėlio ir Biržų) mano žinioje dirbo per 1000 darbininkų, o vykdant Pukiškio ežero ir apylinkių nusausinimą Subačiaus-Vabalninko rajone dirbo 500 darbininkų trejus metus. O kur kiti nusausinimo projektai Žemaitijoje, Suvalkijoje, Aukštaitijoje? Vasaros metu visur buvo pilna "zimagorų". Jie, dirbdami prie nusausinimo darbų, gyveno pas ūkininkus daržinėse, svirnuose ir net seklyčiose, pirko iš ūkininkų maisto gaminius. Ūkininkams nereikėjo savo gaminių vežti į turgų ir gaišti dieną.

Neužmirškime, kad 1928-30 m. visame pasaulyje buvo didelė ekonominė krizė, bet taupios politikos dėka Lietuva ir jos vyriausybė pergyveno tą krizę be didelio sukrėtimo, net nenuvertinant lito. Jei vyriausybė būtų pirkusi brangias mašinas žemės kasimui, tai būtų reikėje joms kuro, remonto dirbtuvių, šoferių, mechanikų. Tai vėl būtų pareikalavę daug išlaidų, o darbininkai neturėtų darbo.

Po II D. karo, jei Lietuva būtų buvusi laisva, tai be abejonės ji būtų ir nusausinimo darbus modernizavusi, nes visada pokariniai laikai paskatina didesnį judėjimą ir pažangą.

Pagal mažąją sovietų enciklopediją, iki 1966 m. melioracijos įstaigos turėjo šias nusausinimo mašinas: vienkaušių ekskavatorių 720, daugiakaušių ekskavatorių 813, buldozerių 1092, grioviakasių 209, grederių 122, traktorių 1723, autovežimių 2007. Su tokia technika, žinoma, ir nusausinti hektarai turėjo žymiai padidėti.

Nusausinimo darbus vykdė didelis skaičius specialistų, (vos keli tūkstančiai), kuriuos paruošė atitinkamos mokyklos. 1948-53 m. Kauno ŽŪ Technikumas išleido 84 hidrotechnikus, 1953-61 m. Panevėžio Hidromelioracijos Technikumas — 1140, 1965-70 m. Vilniaus raj. Butkiškių ŽŪ Technikumas — 490, 1951-62 m. ŽŪ Akademiją baigė 452 inžinieriai hidrotechnikai. Iš viso melioracijos organizacijose 1966 m. dirbo 2163 specialistai. Okupuotoje Lietuvoje melioracijos technikai vadinami hidrotechnikais. "Kultūrtechniko" pavadinimą sugalvojo 1922 m. prof. Kolupaila Dotnuvos ŽŪ Technikume. Nors tas pavadinimas buvo prigijęs, bet jis visais atžvilgiais netinkamas.

Nepriklausomoje Lietuvoje Dotnuvos ŽŪ Technikumas paruošė 43 kultūrtechnikus. Kėdainių Augštesnioji Kultūrtechnikų Mokykla išlaidavo 125. Austrijoje ir Čekoslovakijoje baigė augštąjį melioracijos mokslą 12 inžinierių-melioratorių. Taigi nepr. Lietuvoje nusausinimo srityje dirbo tik 180 specialistų. Dabar, po 60 metų, žinoma, negalime tų skaičių ir technikos lyginti, nes tada buvo kitokie laikai ir kitoks mastas.

Atmetė kandidatus į seminariją

Pranešė pogrindžio "LKB Kronika" 50-jame numeryje

KAUNAS. 1981 m. sovietinė valdžia neleido mokytis kunigų seminarijoje šiems jaunuoliams:

1. Kazimierui GRAŽULIUI, 2. Sauliui KELPŠAI, 3. Justinui JEKEVIČIUI, 4. Adžiui TERESIUI, 5. Kęstučiui ŽEMAIČIUI, 6. Remigijui IVANAUSKUI.

1981 m. gegužės 11 d. Remigijus IVANAUSKAS padavė pareiškimą į Kauno kunigų seminariją. Gegužės 18 d. jį išsikvietė į Raseinių karinį komisariatą, kur atvykęs nustebo radęs belaukiančius pagyvenusius vairuotojus, vežamus į Kazachstaną darbams. Jis gi ne vairuotojas, tai kam iškvietė? Jaunuolis prie durų stovinčiam karininkui parodė šaukimą. Šis liepė palaukti. Po kiek laiko prie karininko priėjo nepažįstamas vyras, abu pasikalbėjo ir karininkas liepė Remigijui eiti su nepažįstamuoju į kitą gatvės pusę — į miliciją. Ten prasidėjo apklausinėjimas: kur tėvas, ar turi brolių, seserų, kokie tolimesni tikslai? Prisistatė esąs čekistas. Remigijus suprato, kad jį tardo todėl, jog jis padavė pareiškimą į kunigų seminariją. Pabiro klausimai:

— Kas patraukė stoti į kunigų seminariją? Ar pažįstąs kun. Alfonsą SVARINSKĄ, kun. Vytautą SKIPARĮ ir kitus uolius kunigus?

Po kiek laiko atėjo KGB viršininkas ir pasipylė panašūs klausimai. Klausinėjo, ar niekas jam neminėjo apie pogrindžio kunigų seminariją? Jaunuolį išlaikę dvi valandas paleido, įsakę jam ateiti birželio 22 d. į KGB.

Šį kartą čekistai IVANAUSKĄ pradėjo verbuoti bendradarbiavimui: kai būsiąs seminarijoj, jiems turėsiąs pranešti, ar kas neplatina pogrindžio spaudos, nenusikalsta įstatymams ir pan. Remigijus jiems pasipriešino:

— Geriau neįstosiu į seminariją, negu tapsiu niekšu!

Išlaikę 3 valandas jaunuolį išleido, liepę vėl atvažiuoti, kai tik gaus iš seminarijos atsakymą. Gavęs neigiamą atsakymą iš kunigų seminarijos, Remigijus vėl nuvyko į KGB, kur jam pasakė:

— Šiais metais pats užsikirtai sau kelią, neužsikirsk kitiems! Jei tu mums padėsi, padėsime ir tau. O jei ne — nematysi seminarijos!

— Geriau lauksiu 10 ar 15 metų, negu tapsiu Judu! — ryžtingai atmetė niekšingą pasiūlymą Remigijus IVANAUSKAS.

● **Šv. Raštas yra šio pasaulio — kalėjimo langas, pro kurį galime matyti amžinybę (T. Dwight).**

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Darbininkų ("zimagorų") grupė, dirbusi 1927 m. Lietuvoje prie Subačiaus-Vabalninko kelio. Viduryje sėdi darbų vedėjas P. LELIS su trimis padėjėjais. Pirmoje ir antroje eilėje — Zarasų rusai

Sol. G. ČAPKAUSKIENĖ ir poetas B. BRAZDŽIONIS, atlikę meninę programą JAV L. Bendruomenės 30-čio iškilmėje Detroite Nuotr. J. Garlos

Poetui Stasiui Santvarui 80 metų

PR. NAUJOKAITIS

Šių metų gegužės 27 dieną poetui Stasiui Santvarui sueina 80 metų. Tai brandaus amžiaus sukaktis, kurios proga Stasys Santvaras savo veikla ir talentais yra tikrai vertas viešo paminėjimo.

Nuostabu, kad Sukaktuvininkas dar tebėra jaunos dvasios ir dar tiek turi gyvybinių jėgų, giedros nuotaikos, kad sugeba kurti eilėraščius, rašyti spaudoje kultūriniais klausimais, dalyvauti literatūros vakaruose, kalbėti gausiuose kultūriniuose pobūviuose, keliauti tolimus atstumus, versti operos libretus ir vis dar nepavargti. Tai didelė prigimties dovana ir dvasinė jėga, kuria turime džiaugtis ir ją branginti.

Visą ilgą gyvenimą Stasys Santvaras buvo nepaprastai veiklus, reiškėsi įvairiais talentais ir paliko savo veiklos pėdsakus daugelyje sričių. Laikraštinyje straipsnyje įmanoma pateikti tik tos sudėtingos veiklos santrauką, beveik pliką sąrašėlį.

St. Santvaras yra Lietuvos nepriklausomybės kovų savanoris, Klaipėdos krašto vaduotojas. Jo teatrinė veikla prasidėjo Tautos teatro ir Vilkolakio administratoriaus pareigomis.

Dainavimo mokslus baigęs Klaipėdos muzikos mokykloje, dar tobulinosi Milane. Studijavo ir literatūrą, lankė dramos studiją, 1932-1934 metais Kauno valsybinėje operoje dainavo pagrindinius tenoro vaidmenis. Nuo 1934 m. paskiriamas operos dramaturgu ir solistų kalbos tobulintoju. Išvertė į lietuvių kalbą daug operų libretų, patobulino kitų verstus libretus, pats sukūrė libretų lietuviškoms operoms (St. Šimkaus "Pagirėnams", M. Petrausko — J. Karnavičiaus "Eglei žalčių karalienei", J. Gaidelio "Danai", J. Pakalnio baletui "Sužadėtinė"). Parašė tekstus dviem J. Gaidelio kantatom, išvertė arijų ir solo dainų nemaža tekstų. 1940-41 dėstė lietuvių kalbos tartį ir fonetiką Kauno muzikos konservatorijoje. Vokiečių okupacijos metais buvo Jaunimo teatro direktorium.

Su teatrine veikla rištini ir jo sukurti dramos kūriniai: sudraminta poema "Saulytė" (1923), simbolinė trilogija "Minių mylimoji", su dideliu pasisekimu buvo daug kartų vaidinti naujai perkurti "Žvejai" (1942 m. veikalą išsivertė latviai ir estai, daug kartų vaidino), Kauno valst. teatre daug kartų buvo vaidinta drama "Kaimynai" (1942). St. Santvaras rašo ir literatūrinėmis bei teatro temomis (lietuvių teatro istorija Liet. Enciklopedijoje, išeivijos lietuvių draminės kūrybos apžvalga knygoje "Lietuvių literatūra svetur", M. Vaitkaus kūrybos analizė, atsiminimai apie St. Šimkų, Putiną, B. Brazdžionį, A. Gustaitį, P. Andriušį).

Tačiau svarbiausia Stasio Santvaro dovana yra poeto talentas. Eilėraščiais pradėjęs reikštis nuo 1921 metų, iki šiol yra išleidęs septynis poezijos rinkinius. Pirmasis rinkinys "Saulėtekio maldos" (1924) kalba apie vingiuotu gyvenimo keliu ėjimą į amžinybę, į savo Kūrėją, kurs yra žmogiškosios būties ašis ir tikslas. Tas kelias yra pilnas abejonių, klaidžiojimų, praradimų. Todėl poeto žvilgsnis į pasaulį yra elegiškas, giliai melancholiškas, net kartais tragiškas. To priežastis yra gyvenimo trapumas, mirties ir išnykimo grėsmė, blogio įsigalėjimas, gėrio reiškinių nepastovumas. Toji elegiška gaida pereina ir į kitus St. Santvaro rinkinius.

Antrasis rinkinys "Pakalnių debesys" (1936) turi daugiau šviesos. Lyrinis eilėraščių herojus grožisi gamta, pavasario burtais. Bet greta šviesių vaizdų iškyla ir pavargusių paukščių, skęstančių laivų, tamsių debesų motyvai. Tačiau viltį žadina Apvaizdos globianti ranka.

Trečiam rinkinyje "Giesmės apie saulę ir sielą" (1939) lyrinis herojus yra veidu atsigręžęs į saulę ir sielą. Tačiau ir čia gana ryškūs yra gyvenimo trapumo ir mirties motyvai. Savo emocijas ir mąstymus poetas išreiškia gausiais simboliais. Stipriausias simbolis yra saulė. Tai ne tik fizinės, bet ir dvasinės jėgos šaltinis. Saulė jėgas yra gavusi iš paties Dievo. Poetas tiki, kad saulės ugnyje sudegs liūdesys, o siela sugrįš į žmogaus gyvenimą, ir tada baigsis nuobodi tamsa. Tai vienas stipresniųjų St. Santvaro eilėraščių rinkinių.

Tėvynės nelaimes ir tremtinio širdies gėlą St. Santvaras išsakė rinkinyje "Laivai palaužtom burėm" (1945). Šį rinkinį puolė patriotinės lyrikos priešai, tačiau objektyviai vertinant reikia pripažinti, kad St. Santvaras ir šiame rinkinyje pasirodė su nebanaliais simboliais ir subtiliomis metaforomis, kad išvengė nudėvėtos patriotinės retorikos.

Penktasis rinkinys "Aukos taurė" (1962) yra poetinių maldų, himnų ir psalmių knyga, betarpiškai, su atvira širdimi prabylanti į patį Viešpatį. Tai nusilenkimas Dievo valiai ir skausmo priėmimas su atgaila ir nusižeminimu. Giliu religiniu jausmu dvelkia poeto pasikalbėjimai su įvairiais pavidalais susimbolintu Kristumi.

Ankstesnės St. Santvaro lyrikos visuma yra sutelkta į rinktinę "Atidari langai" (1959). Tai lyg poeto ataskaita iš daugelio praėjusių kūrybos metų. Tai esą atidari langai į tolį, kad pamatytume kur baigiasi būties diena ir kur prasideda kitokios būties sodai, tai atidari langai į skaidrią šviesą, kuriai dar graso juodos sutemos ir gaubia baisus negyvenimas.

Tačiau rinktinės išleidimas dar neužbaigė St. Santvaro poezijos kūrimo. "Dainos ir sapnai" (1977) — šeštasis rinkinys parodė naujus poeto laimės jieškojimus, nusivylimus, gundymus ir kentėjimus. Čia yra erotinės meilės posmų, noro susigrąžinti jaunystę, prisipažinimas, kad negali nedainuoti, kaip piemenėlio lumzdelis negali nedūduoti ant Nemuno krantų.

Ir pagaliau septintas rinkinys "Rubajatai" (1978), laimėjęs Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją, parodo, kad St. Santvaras sugeba valdyti sunkią ketureilių (rubajatų) formą ir labai kondensuotai išreikšti jausmus bei mąstymą apie gyvenimo trapumą, blogio įsigalėjimą žmogaus sieloje, apie auksinių svajonių sudužimą. Šiame rinkinyje dažnai poeto veidą gaubia rezignacija, melancholija ir ironiška šypsena.

Po tos trumpos apžvalgos reikia pasakyti, kad St. Santvaras savo poezijos kūryboje nuo pat pradžių susirado savo individualų kelią. Jis nenukrypo į bergždžią naujų formų jieškojimą su keturvėjininkais, bet išvengė ir kraštutinių simbolistų miglotumo. Jo gausūs simboliai yra kilę iš vaizdingų gamtos, buities metaforų ir nėra suabstraktinti, yra pilni gyvybės, idėjinės gelmės ir emocinės spalvos. Posmų taisyklingumas, išlaikymas senovinio ritmo ir rimo, poetinių frazių blaivumas ir aiškumas St. Santvarą priartina prie klasikinės eilėdaros atstovų. Neapsirikdami galime jį pavadinti lietuvių poezijos klasiku.

St. Santvaras turi nemažai nuopelnų ir išeivijos Lietuvių Rašytojų Draugijai. Daugiausia jo pastangomis, dar Vokietijos stovyklose buvo įsteigta LRD (atgaivinta Lietuvoje veikusi senoji LRD). Jos pirmininku St. Santvaras išbuvo iki atvykimo į Ameriką (1950).

Mielam sukaktuvininkui jo bičiulių ir gerbėjų vardu drįstu palinkėti, kad dabartinė vitalinė ir kūrybinė energija jo žingsnius lydėtų dar daugelį metų.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

STASYS SANTVARAS, poetas, dramaturgas, operų vertėjas — sukaktuvininkas

Nevilties banga nepaskandins...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

— Esate Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas. Š. m. gegužės 22-23 dienomis Klevelande turėsite rašytojų suvažiavimą. Ar ten nebus gvildenama rašytojo paskirtis tautoje ir išeivijoje?

— Gerai, kad užsiminėt apie rašytojų suvažiavimą. Jis ir šaukiamas ne vien organizacijos vidaus reikalams, bet ir daugeliui literatūrinių problemų pasvarstyti tautoje ir išeivijoje, susitikti su visuomene, patirti jos dėmesį savam rašytojui, išgirsti jos pageidavimus, išgirsti jos balsą.

— Pastaruoju metu pagausėjo premijos literatūros ir kitų sričių kūriniams. Ar manote, kad premijos paskatins vyresniosios kartos kūrėjus ir ugdys jaunuosius talentus? Ar to pakanka?

— Premijos visada išjudino ir rašytojus, ir visuomenę, kėlė didesnį susidomėjimą premijuotais veikalais, skatino autorius "pasitempti". Konkursai, kaip "Draugo" romano ar "Dirvos" novelės, davė ne vien išrinktuosius, bet ir daugiau. Konkurso premija yra ne vien autoriaus išskyrimas-atžymėjimas, bet ir materialinė parama. Be to, premijuotasis dalykas tuojau randa leidėją ir pasiekia skaitytoją. Konkursuose vienodai turi progos pasireikšti ir vyresnieji, ir jauni — kai nežinomas autorius, nėra skirtumo, kas tą romaną ar novelę parašė.

Ar to pakanka ugdyti jaunus kūrėjus? Žinoma, nepakanka. Reikia ir kitų priemonių bei paskatinimų, kurių visų čia ir neišskaičiuosi. Pirma jauniausių talentų ugdymo vieta turėtų būti lituanistinė mokykla; paskui — veikla jaunimo organizacijose; toliau — jaunimo spauda (tai labai vykusiai daro "Ateities" žurnalas, paskutiniaisiais metais davęs progos ne vienam jaunam iškilti ir pasireikšti).

— Ko laukiate iš periodinės lietuvių spaudos kaip rašytojų pirmininkas, girdintis ir kitų rašytojų balsą?

— Periodinė išeivijos spauda permažai vietos skiria literatūrinei kūrybai. Kritikų ir recenzijų (kad ir "Tėviškės Žiburiuose") netrūksta, bet reiktų neužmiršti ir kūrybos. Reiktų ir kritikoje tam tikros atrankos — kartais perdaug dėmesio skiriama menkiems dalykams, o aplenkiamos vertingos knygos. Kaikuriuose laikraščiuose ir žurnaluose perdaug ryškus "savųjų" kėlimas ir pūtimas, o "svetimųjų" (ideologiškai) menkinimas, net niekinimas. Tai nenormalybė, kuri dezorientuoja skaitytoją, talsifikuoja mūsų išeivijos literatūrinę būklę.

Išleidote į pasaulį 1970 m. šaunią savo kūrybos rinktinę "Poezijos pilnatis", iliustruotą kanadiečio dailininko Alfonso Dociaus. Ar toji "pilnatis" per pastaruosius metus nepasipildė naujais kūriniais? Gal planuojate naują rinkinį?

Savo išvaizda, estetiniu apipavidalinmu, kurį atliko dail. A. Docius, kaip spauda pripažino, tai buvo unikumas. Ir aš esu nepaprastai patenkintas, kad suradau tokį puikų dailininką, kuris suprato autorių ir rado meninę išraišką. Pačios "Pilnaties" knygos seniai nebėra. Kai važinėju su literatūros programa, jos išeitų šimtais — toks skaitytojų pareikalavimas. Bet, labai pabrangus spaudai, vargu ar naujos laidos spausdinimas apsimokėtų. Rankraščiuose yra pakankamai naujų eilėraščių, kuriuos jau redaguoju, rengdamas spaudai naują rinkinį "Dangaus paguoda".

— O dabar pereikime į mažųjų pasaulį. Juk esate ne tiktai Bernardas Brazdžionis, bet ir Vytė Nemunėlis, daug parašęs ir vaikams. Kaip atrodo ši sritis dabartinėje išeivijoje?

— Taip, Vytė Nemunėlis ir dabar gyvas manyje. Esu raginamas, prašomas ką nors išleisti. Tik vis neprisirengiu per "suaugusių" veikalus ir darbus. Matau, kad mažiesiems eilėraštukų labai reikia. Jie gal vieninteliai, kurie savos literatūros pasigenda. Mažieji ir rašo daugiau negu jaunimas. Su jais palaikyti ryšį reikia, nes iš jų išauga vėlesni "suaugusių" literatūros skaitytojai. Bet knygų jiems beveik nieko neišeina. Blogai. O jei koks leidinėlis pasirodo, tai labai žemo lygio. Dar blogiau. Gadina jų skonį. Reikia belstis į jaunimo rašytojų sąžinę, kad gelbėtų mūsų išeivijos literatūrą per mažuosius skaitytojus.

— Pagaliau, kai žvelgiate į dabartinį mūsų išeivijos ir tautos kultūrinį gyvenimą, ima riedėti ašara ar kyla džiaugsmo bei vilties banga?

— Apie tautos kultūrinį gyvenimą būtų ilga ir skausminga kalba. Jis eina erškėčiuotu keliu, vedamas į bedugnę, bet ryžtingai jos vengiantis. Tautos kūrybinis potencialas dar nėra sužlugdytas — jis ryškus visose meno srityse. Tuo mes galime tik džiaugtis. Išeivija perdaug įklimpusi į politiką. Į kovą savųjų su savaisiais. Jėgų eikvojimas! Bet kultūrininkų pastangos neapleisti kūrybinių literatūros, dailės, dainos, teatro plotų nušluosto ašarą, kuri nurieda pro nevilties bangą. Ne, toji nevilties banga nepaskandins tų, kurie kūrybiškai bus pajėgūs, nepalaužiami, kurie jaus savo tautos gyvybės pulsą ir pasitikės dangaus pagalba bei paguoda.

A†A
VLADUI IVAŠKEVIČIUI

Australijoje mirus,

jo žmoną STASĘ, sūnus, seseris ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

KLK Moterų Draugijos
Lietuvos Kankinių parapijos skyrius

A†A
PETRUI MATULEVIČIUI

mirus,

skausmo valandose reiškiame nuoširdžią užuojautą broliams — VYTAUTUI ir JUOZUI su šeimomis, giminėms ir artimiesiems —

B. M Abromaičiai *Ald. J. Jankaičiai*
Ada. A. Juciai

A†A
VLADUI IVAŠKEVIČIUI

mirus Australijoje,

žmonai STASEI, jo sūnums, seserims — SOFIJAI ir KRISTINAI su šeimomis Toronte reiškiame giliausią užuojautą —

U. Bleizgienė *St. B. Matulevičiai*
M. B. Norkai

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

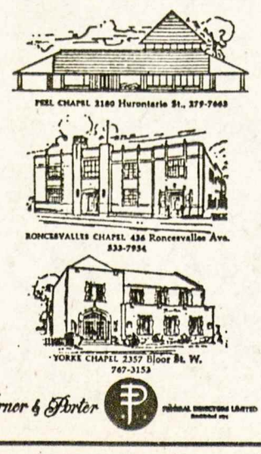

Gegužės 13, ketvirtadienį, Ontario Place atidarė savo vartus dvyliktam sezonui vertingų filmų, pasakiškų pramogų ir visokių žaidimų bei įdomybių vaikams nuo dviejų metų amžiaus iki devyniasdešimt dvejų.

Atvykite su šeimomis ir pasidžiaukite šio viso vasaros sezono pramogomis.

ATEINA
DŽIUGI IR MALONI
VASARA

VISOS PRAMOGOS SKIRTOS JUMS

ontario place
955 Lakeshore Blvd. West, Toronto, Ontario, Canada M6K 3B9 (416) 965-7711.
A Crown Corporation of the Government of Ontario. Ministry of Tourism and Recreation; Hon. Rueben Baetz, Minister.

ALGIMANTO ZUBRICKO paveikslas, vaizduojantis tėviškę Lietuvoje. Jo paveikslų paroda rengiama š.m. gegužės 29-30 d.d. Anapilio Parodų salėj

Mūsų vaikai tarp kitataučių

A. RINKŪNAS

Prieš metus Toronto Katalikų Mokyklų Taryba (Metro Toronto Separate School Board) sudarė komisiją, kuri turėjo vispusiškai ištirti toje sistemoje besimokančių vaikų gimtosios kalbos klasių veiklą. Komisija paruošė anketas su daugeliu klausimų ir paprašė tėvus, mokytojus, administratorius ir kaikuriuos mokinius raštu atsakyti. Gauta 10, 717 atsakymų. Jie atėjo ir iš mūsų Maironio lituanistinės dešimties metų mokyklos. Augštesnieji lituanistiniai kursai į tą anketą neįėjo, nes jie dirba viešųjų mokyklų sistemoje. Darbą baigusi, komisija išleido 78 puslapių leidinį, pilną skaičių ir lentelių. Įdomu tą leidinį pavartyti, juoba, kad jame minimi ir lietuviai. Paimsime tik įdomesnius klausimus.

1. Kaip gausios yra vaikų šeimos?

Apie pusė rasta vienavaikių šeimų (4940), toliau eina dvivaikės ir trivaikės (1224). Didesnių šeimų yra mažai, bet visdėlto rasta 11 šeimų, auginančių net 8 vaikus.

2. Kokių kalbų mokoma? Kiek mokinių?

Kiniečių, kroatų, italų (6103), lietuvių (179), maltiečių, filipiniečių, lenkų, portugalų (2752), ukrainiečių, ispanų, korėjiečių. Mes esame vieni iš mažųjų, bet lentelėje stovime truputį žemiau vidurio.

3. Kiek pastangų dedama iš tėvų pusės, kad vaikai lankytų gimtosios kalbos mokyklą?

Šioje lentelėje lietuviai yra pirmieji. Mūsų pastangos įvertintos 94%. Po mūsų eina kroatai, ispanai ir portugalai su 90%. Mažiausią nuošimtį surinko maltiečiai (48).

3. Kiek kalbos klasės prisidėjo prie: a. susikalbėjimo savo šeimos tarpe, b. savo tautos praeities pažinimo, c. žinių sustiprinimo kituose mokykliniuose dalykuose?

Tarpusavio šeimos komunikacijoje visi nuošimčiai yra augšti. Daugiausia taškų surinko filipiniečiai (96), kroatai ir ispanai (po 90). Lietuviai pažymėti 85 taškais. Mažiausiai surinko korėjiečiai (50). Jie matyt, gerai tebemoka savo kalbą. Praeities pažinime ir jos pamėgime lietuviai su kroatais stovi pirmoje vietoje (94 taškai). Pagalbos kitiems dalykams mokytis daugiausia susilaukia lenkai (86), o mažiausiai — filipiniečiai ir kiniečiai. Jie, matyt, dar nepajėgia tų dalykų surišti. Lietuviai įvertinti 76%.

4. Kokios etninės kalbos vyrauja atskiruose metropolinio Toronto rajonuose?

Iš etninių grupių italai vyrauja North York, Etobicoke, Scarboro ir East York rajonuose. Maltiečiai vyrauja Yorke visu 100%. Toronto mieste, matyt, tebevyrauja anglai ir prancūzai, kurių lentelėse nėra. Iš etninių grupių daugiausia čia turi portugalai (37). Lietuviai pažymėti 23%.

Toliau eina klausimai, liečią daugiau mokyklų vidaus tvarką ir metodus.

5. Kiek mokinių tenka vienam mokytojui?

Vidurkis nurodytas 26.8. Tai kinta atskiruose priemiesčiuose. Pastabose sakoma, kad Torontas ir Etobicoke linkę turėti mažesnes klases. Pridedamoje lentelėje lietuviai priskirti prie vidutinių. Už tiek gaunama atlyginimo iš Metropolinio Toronto Atskirųjų Mokyklų Tarybos. Mūsų klasės iš tikrųjų yra mažesnės. Papildomi atlyginimai surenkami iš lietuviškųjų šaltinių.

6. Ar turite mokyklos programą? Gerą, vidutinišką, blogą?

Mūsų mokyklos mokytojai, matyt, jautė, kad programa yra silpnoka, nes šioje skalėje pasižymėjo save šeštuoju numeriu iš devynių.

7. Kiek laiko skiriate sekantiems dalykams: klausymui, pasisakymui, gramatikai, rašymui?

Tautybėmis ši įdomi lentelė nėra, deja, išskirta. Apskritai paėmus, pradedamosiose klasėse vyrauja klausymas ir kalbėjimas. Vidurinėse klasėse į pirmą vietą iškyla kalbėjimas, augštuosiuose skyriuose dalykai susilygina, kalbėjimui vis dar kiek vyraujant.

8. Iki kokio laipsnio jūs naudojate: tiesioginį mokytojo "pamokslą", dramatizaciją, kalbos žaidimus, vaizdines priemones, savarankiškus darbus, "kalimą" (drill)?

Atsakymuose vyrauja tiesioginis mokytojo žodis. Tai rodo, kad šeštadieninių mokyklų mokytojai dar vis yra senoviškuose mokymo metoduose. Deja, ir čia tautybės nėra išskirtos.

9. Kam teikiama pirmenybė vertinant mokinį: kalbėjimui, rašymui, pastangoms klasėje?

Dauguma tautybių įvertinimo pirmenybę teikia kalbėjimui. Pastaboje pažymėta, kad iš tos taisyklės išsiskiria kiniečiai, kroatai ir lietuviai, pirmoje eilėje vertindami rašymą. Mūsų mokyklos mokiniai daug geriau kalba, negu rašo.

Pagaliau keli klausimai, liečią mokytojus ir jų bei tėvų nuomonę apie mokyklą.

10. Kokios yra profesinės mokytojų kvalifikacijos?

Mokytojų, turinčių Ontario mokytojo cenzą, rasta 31.4%; tų, kurie turi cenzus iš senųjų tėvynių, yra 42.2%; neturinčių jokių mokytojo kvalifikacijų — 27.4%. Taigi, visur ta pati problema, kaip ir pas mus.

11. Kaip jūs vertinante mokyklą?

Vedėjai pasisako — 78% pozityviai, 16% negatyviai.

Mokytojų pasisako tik 55% pozityviai ir 18% negatyviai, kiti abejoja.

Tėvų pasisako net 82% pozityviai ir tik 2% negatyviai, kiti abejoja. Mokinių pasisako 57% pozityviai, 4% negatyviai, dauguma abejoja.

Išvadoje, visas kategorijas imant, visi pasisako daugiau pozityviai negu negatyviai.

Kražių monografija

jau "Draugo" spaustuvėje.

Kas dar nespėjote atsiųsti aukos, esate prašomi ją siųsti iki birželio mėnesio pradžios, kad patektumėte į aukotojų sąrašą knygoje.

Aukas siųsti:
Jonas Žadeikis
6522 So. Rockwell
Chicago, Ill. 60629, USA

Lenkų etnografas apie Lietuvą

AVA SAUDARGIENĖ

Oskar Kolberg (1814-1890) yra lenkų folkloininkas, muzikas, mokslo akademijos narys. Jis yra surinkęs daug lenkų tautosakos, kuri buvo išspausdinta daugelyje tomų. Po II D. karo 1966 m. buvo išleista papildoma laida, kurios 53-sis tomas yra skirtas Lietuvai ir pavadintas "Litwa". Čia pateikiame mūsų bendradarbės Australijoje paruoštą straipsnį ta tema. RED.

XIX š. gyvenęs lenkų muzikas — etnografas Oskar Kolberg savo talentą ir laiką skyrė lenkų bei kaimyninių tautų liaudies kūrybos tyrimui. Didelės įtakos jam turėję vokiečiai romantikai — Ostermajeris, Kantas, Goethe, Heine.

Mums, lietuviams, įdomus jo veikalas "Litwa" (Lietuva). Lietuvių folklorą jis pradėjęs rinkti, užrašydamas dainas ir jų melodijas. Pirmame rinkinyje išleido 15 dainų su lenkiškais vertimais ir melodijomis, naudodamasis Varšuvos "Žemaičių literatų" pagalba. Dainų poetiškumas ir melodijų skambumas paskatino Kolbergą giliau pažinti kultūrą senos tautos, kurią kaimynai lenkai stengėsi sulenkinti, vokiečiai suvokietinti. Tam tikslui suėjo į kontaktą su lietuviais studentais ir folkloininkais.

M. Akelaitis apie Kolbergą 1856 m. rašė Žemaičių vyskupui Valančiui: "Sekantį pavasarį ruošiuos atvykti į Lietuvą su ponu Oskar Kolbergu surinkti dainų, pasakų, mįslių, patarlių..."

Pietinėje Lietuvoje Kolbergas užrašė 42 dainas su melodijomis. Iš Osipavičiaus, gyvenančio Suvalkuose, gavo keliolika dainų, pasakų, padavimų ir tipiškų lietuvių valstiečių nuotraukų. 1879 m. išleido 76 dainų rinkinį su melodijomis ir paaiškinimais.

Ruošiant pomirtinį Kolbergo veikalą "Litwa", autentiška medžiaga rasta daugiausia Vilniaus universitete. Nemažai rankraščių būta Krokuvos universitete, bet, deja, Kolbergo raštus rusai pasigrobę išsivežė į Leningradą. Leidėjų pareiškimu, Kolbergas savo veikalui pats rinko lietuvių folklorą ir naudojosi kitų rinkiniais, daugiausia Akelaičio, Giegužinskio, Jaroševičiaus, Narbuto, Osipavičiaus, Palujausko, Jacevičiaus.

"Lietuva" yra vertingas leidinys. Autorius buvo jautrus muzikas, pastabus, kultūringas, išlaikė objektyvumą, kurio neturėjo lenkai šovinistai. Muziko užrašytos dainų melodijos yra autentiškos, kaip ir nemažas skaičius lietuvių kalbos žodžių, bei originalių dainų. "Litwa" turinį sudaro: aprašymas vietovių išlaikiusių lietuvių kalbą, ūkis, maistas, papročiai, apeigos, dainos, šokiai, padavimai, legendos, mįslės, priežodžiai.

Kraštovaizdis

Pirmame skyriuje Kolbergas aprašo lietuvių žemes. "Lietuvoje yra supiltų pylimų, vadinamų piliakalnis; tai kapai, kapinynai, kunigaikštiškos pilys, tvirtovės, sarginės, teisminės, aukurai". Autoriaus aprašyta Rongarto pilis, Surpilė — Prūsuose, Urdomina (Rudomina) — tvirtovė prie Ančios ežero, Pilkalnis netoli Bartininkų, Pilėnai — Margerio žuvimo piliakalnis tarp Bartininkų ir Ožkabalių, įtvirtingų vado Kumato pilkapis Gardino apylinkėje, krivių krivaičio Gintauto aukakalinis, pylimai Kalvarijos Paliuose supilti apsigynimui nuo švedų, stebuklais pragarsėjusi Aglona, kaip ir Šidlava, Nemunas — Muno, "monų" dievaičio (burtų) gyvenvietė ir daug kitų piliakalnių ir aukurų. "Trakų apylinkėse gyvendamas galėjau užrašyti daug legendų", rašo Kolbergas. "Šis kraštas turtingas padavimais. Kiekvienas ežeras turi paslaptį: paskendusius turtus, užkeiktą karalaitę, undines, išnykusias šventoves, užburtus ežerus".

"Visur valstiečiai kalba vien tik savo kalba, kuri nėra panaši jokiai slavų kalbai, yra tai vadinamieji lietuviai arba žemaičiai, liekana senos tautos, šiandien žemiausiame kultūros laipsnyje", rašo autorius.

Lenkai laikė savo misija nešti lietuvių tautai krikščionybę, "kultūrinti tamsius lietuvius". Tai ir darė lenkų kunigai lenkiškais pamokslais, kurių valstiečiai visai nesuprato. Kolbergas yra užrašęs iš Vilniaus apylinkių "šlacheckų" dainų.

Valstiečiai

Kolbergas, aprašydamas lietuvių buitį Augustavo gubernijoje, kuri siekė net Kauną, rašo, jog lietuviai valstiečiai švarūs, darbštūs, tvarkingi, rengiasi ir valgo gerai, daug turtingesni už rytinius kaimynus slavus. Lietuvis — augšto ūgio, stipriai sudėtas, didele galva, plačia kakta, judesiai sunkūs, geros orientacijos, aštraus sąmojo; negreitai supyksta, bet "supykęs baisus". Moka mylėti, reikalauja ištikimybės. Apie nedėkingą, apgautas, net po nusikaltusio mirties, sako: "Užkasiau jį, bet sielvarto užkasti negalėjau, perdidelis". Dirba negreitai, bet patvariai, su pamėgimu. Užklaustas negreitai atsako, pirma vispusiškai apsvarsto. Turi gerą atmintį, nelengvai duoda žodį, bet davęs išlaiko. Nesilaikančio žodžio nenori žinoti.

Valstietis vadovaujasi stipriu instinktu, atsargus, gudrus, mandagus, "iš po gyvatės kiaušinį išritintų". Tėvų išaugintas Dievo baimėje, mokslus išėjęs pasižymi dideliais administraciniais gabumais, suprantantis, tolerantiškas, atlaidus, vertas pagarbos ir meilės. Lietuvis turi tik vieną ydą: "Jis nori, kad visi būtų tokie, kaip jis pats". Autorius piktinasi tais, kurie pristato lietuvį užsispyrusį, suktą, apgaulingą ir kerštingą. "Tokia nuomonė skleidžiama tamsių, negarbingų žmonių". Pripažįsta lietuviams priskiriamą atsargumą, nepasitikėjimą, uždarumą, gerbimą pinigo, neskolinimą girtaujantiems, "bet tai ne ydos".

Lietuvaitėmis jis gėrisi. Lietuvė moteris puikiai nuaugusi, liekna, kojos gražios, krūtinė iškilį, rankos minkštos, "tik nagai baisūs!" Tamsokai šviesius plaukus pratusi slėpti po karūnėle ar skarele. Visad linksma, draugiška, darbšti.

Tikėjimas

Lietuviams bendras požymis, sako Kolbergas, didelis religingumas ir prisirišimas prie papročių. Vadovaujasi prietarais ir gamtos reiškiniais. Dirbdamas tyliai meldžiasi ar gieda šventas giesmes. Paklaustas, kas yra Dievas, atsako — nežinau. Įsivaizduoja Dievą kaip seną elgetą, už tai lietuviai labai gailestingi elgetaujantiems. Esą kiekvienas krikščionis turi sielą, tik žydas neturi, už tat sako: "žydas nusprogo ar nustipo, kaip apie gyvulį". Po mirties lietuvio siela bendrauja su giminėmis.

Visas pasaulis užpildytas dvasiomis, kurios vienos geros, kitos blogos. Visur esąs dvilypumas: Dievas sutvėrė žmogų, velnias — beždžionę, Dievas — šunį, velnias — vilką, Dievas — varlę, velnias — rupūžę. Dievas sutvėrė gėrį, velnias — blogį. Velnio reikia saugotis. Raganos, slogučiai, tai velnio tarnai, užpuola ne tik žmogų, bet ir galvijus. Daug pasakojimų iš pasigėrusių girdėjęs Kolbergas pareiškia: "Vagys daro išdaigas prietaringiems lietuviams, o jie tiki, kad velnias. Bet gudrūs kaimiečiai suranda būdų apsisaugoti nuo velnio ir raganos pinklių".

Kolbergas žavisi lietuvių pamaldumu: "Jeigu miela matyti lietuvį prasčiokėlį meldžiantis kaimo koplytėlėje, tai išmokslintas lietuvis, atsiklaupęs katedroje, gali paveikti net bedievį".

Žemės ūkis

Autorius, paneigdamas, kad žemės ūkis atėjęs į Lietuvą su krikščionybe, kaip kad tvirtina kaikurie lenkų kronikininkai, rašo: "Seni lietuviški žodžiai liudija, kad žemės ūkis Lietuvoje žinomas nuo labai seno, globojamas dievaičių Krūmino, Laukpačio, Slynksnio, Perluvo, Siemidievo, Užparinio". Javų deivė Krūminė, jieškodama pragaro dievaičio Pokolo pagrobtos dukters Nijolės, atnešė lietuviams grūdus ir išmokė juos auginti. Tą patį liudija lietuvių sėslumas ir priežodžiai, kaip — savo kampelis vertingesnis; nuo priešo bėk, bet rugius sėk; maldelės žemės deivei Žemkynai, Žempačiui, linų dievaičiui Alabačiui, gėlių deivei Grubitai ar Melitėlei. Klestėjo žvejyba, medžioklė, bitininkystė ir gyvulininkystė. Labai paplitęs kiaulių auginimas. Skerstuvių puotos garsios visoje apylinkėje.

Sodybos

Kolbergas gėrisi tvarkingomis sodybomis, pastatų gausumu, klėties puošimu, kryžiais, vaisių sodais, gėlių darželiais. Pagarba atiduodama namų slenksčiui, kur gyvena namų dvasios, seklyčioje paliekama garbinga vieta dievaičiui Pakučiui.

Baldų valstiečiai nedaug teturi, bet pakankamai rakandų ir indų. Išvažiavimui naudoja vienkinkę ar dvikinkę bričkelę, ūkio reikalams — ilgą vežimą, žiemą — roges. Ypatingą meilę turi galvijams ir arkliams. Plačiai pragarsėję mažiai, patvarūs žemaitukai ir lietuviški žirgai. "Augant Lietuvos galybei," rašo autorius, "daugėjo arklių skaičius, nes pagrindinę kariuomenės dalį sudarė raiteliai. Liudija Vigando kroniką: XIII š. vokiečiams esą kartais pasisekė tūkstančius žemaičių ir lietuvių žirgų pagrobti. Gausūs žirgynai po 10.000 žirgų pristatydavo Vytautui. Gražiausios dainos apdainuoja žirgą".

Didelėje pagarboje miškų deivės numylėtas ožys lietuvių aukojamas ypatingose apeigose Ožio šventėje. Gaila, Ožio šventės aprašymas nepateiktas.

Lietuviai geria namuose ir svečiuose savo pagamintą alų, midų, vaisių krušinį. Žydų smuklių nemėgsta. Kiekviena šeimininkė moka padaryti alų. Stiprus žembarinis daromas žemės dievaičio Žembario šventei. IX š. keliautojas Wulfstan užrašęs lietuvių gaminamą gėrimą iš kumelės pieno ir galvijų kraujo. Tas stiprus gėrimas Lietuvoje ėmęs nykti. Tai esą rodo, kad lietuviai nelinkę į girtuokliavimą, kuris ima plisti Lietuvai netekus nepriklausomybės. Girtuokliai traktuojami su panieka kaip parsidavę rusams ar vokiečiams.

Apranga

Lietuvių apdaras pačių austas: vasarai linų, kanapių, vilnos, o žiemai — milo ar kailių. Darbiniai praktiški, patogūs; išeiginiai puošnūs, siuvinėti, apvedžioti žaliomis ar mėlynomis juostelėmis, merginų ir jaunų vyrų — išmarginti, su blizgučiais, sagomis, karoliais. Smulkiai aprašo autorius tradicinį apdarą, naudodamas senus autentiškus pavadinimus. Naujovių lietuviai nemėgsta. Autorius smerkia slavų ir vokiečių kronikininkus, kurie vaizduoja lietuvius tamsiais miškiniais. Iš tikrųjų lietuviai prilygsta vakarų ir pietų Europos tautoms. "Pagoniškų lietuvių stalo apkrovimas nustebintų mus kiekybe ir kokybe".

Dainos

Daug vietos paskirta aprašymui metinių švenčių, plačiai aprašytos vestuvės, laidotuvės, šokiai; surinkti tikėjimai, mįslės, prietarai, priežodžiai. Daugiausia vietos "Litwa" skiria dainoms. Autorių žavi lietuviškos dainos, kurias užrašė iš klausos. Dainų tematika plati: meilė, vilionė, ištikimybė, linkėjimai, liūdesys, vainikėlio praradimas, senbernio nusiskundimai, vedybos, raudos, baladės, karas, girtuokliavimas, laukų ir piemenų dainos. Lietuvių dainose, priešingai slavų, retenybė nuodijimo ar nužudymo tema. Kolbergo rinkinyje tik viena baladė apie seserį, nunuodijusią brolį, ir tai tik "didžponių prikalbėta".

Kiekvienu lietuvių krašto garsu žavisi šis muzikas-etnografas. "Skamba paštininko dūdelės melodija, peršokdama nuo oktavos į oktavą, aido pakartojama, po to seka skundo dainos žodžiai — Visur mus pažino, bet pinigų nedalino. Vilniuje ugniagesiai dainavo — Jau dvyliktą laikrodis rodo! Saugokitės ugnies, vagies, ir galybės Dievo geradėjo".

Atmetus vieną kitą lenkiško šovinizmo atgarsį, Kolbergas veikale "Litwa" augštai vertina lietuvių tautą, prilygina Vakarų Europos tautoms, smerkia etnografų nuomonę apie "tamsius lietuvius". "Kiekvienoje tautoje yra blogų išimčių, bet pagal išimtis negalima teisti visą tautą", pareiškia autorius.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Šv. Kazimiero parapija Los Angeles mieste, Kalifornijoje, vadovaujama klebono prel. J. Kučingio, 29-tą Lietuvių Dieną rengia birželio 20. Koncertui yra pakviesti du solistai iš Čikagos — Dana Stankaitytė ir Algis Grigas. Pastarąjį Los Angeles bei apylinkių lietuviai išgirs pirmą kartą. Akompanuos žymioji vietinė pianistė Raimonda Apeikytė. Programon savo eilėraščiais įsijungs ir poetas Bernardas Brazdžionis, kuris bus pagerbtas deimantinės savo amžiaus sukakties proga.

Aurelijos Balašaitienės novelių rinkinys "Susitikimas pamary" jau surinktas ir atiduotas spausdinti Klevelande. Jį netrukus išleis "Viltis".

JAV ir Kanados televizijų programose plačiai nuskambėjo aktorė Ann Jillian (Jūratė Nausėdaitė), kai gegužės 2 d. ABC televizijos tinklas rodė savo filmą "Mae West", kuriame ji atliko pagrindinį tos aktorės vaidmenį. J. Nausėdaitė yra gimusi 1950 m. sausio 29 d. Cambridge, Mass. Jos tėvui Juozui Nausėdai teko būti Lietuvos karo aviacijos kapitonu, o motina Margarita domėjosi teatru, tad ir ketverių metukų Jūratę su dainelėmis įjungė į pirmuosius pasirodymus lietuviams. Vėliau šeima persikėlė į Los Angeles, arčiau Hollywoodo, kur yra geresnės sąlygos iškilti naujiems talentams. Pirmas didesnis laimėjimas buvo pasiektas 1961 m., kai Jūratė gavo pagrindinį piemenaitės vaidmenį Walt Disney studijos filme "Babes in Toyland". Rež. J. Donohue parinko amerikiečiams lengviau ištariamą teatrinį vardą — Ann Jillian. Su paauglės amžiumi prasidėjo problemos — sumažėjo darbų pasiūla. Atlikus nedidelį vaidmenį filme "Gypsi", kelis trumpus pasirodymus televizijoje, tokie darbai iš viso nutrūko. Jūratė su Debra Shulman pradėjo atlikti dainų bei šokių programas naktiniuose klubose, bet ir ši karjera nebuvo ilga, kol pagaliau Sammy Cahn ją pakvietė į Čikagoje vaidinamą veikalą "Words and Music". Čikagoje ji ištekėjo už policijos seržanto Andy Murcia. Vėliau jai pavyko gauti vaidmenį su Mickey Rooney veikale "Goodnight Ladies". Pastarasis ją rekomendavo Niujorke statomam veikalui "Sugar Babies", šiltai sutiktam kritikų, įsitvirtinusiam Broadway teatre. Čia Jūrate susidomėjo ABC televizijos tinklo talentų jieškotoja Joyce Selznick, pasiūliusi bandymus Hollywoode.

Jūratei pavyko gauti vaidmenį serijinėje ABC pusvalandžio programoje "It's a Living", kuriai idėja, atrodo, buvo pasiskolinta iš tuo metu labai populiarios programos "Charlie's Angels". Joje trys gražiai atrodančios merginos gaudydavo visokius nusikaltėlius. "It's a Living" komedija buvo nukelta į restoraną su dar didesniu skaičiumi gražių padavėjų. Jūratei teko padavėjos Cassie vaidmuo. Asmeninės tų padavėjų istorijos betgi nesužavėjo televizijos žiūrovų. Šį sezoną ta nelabai vykusi komedija buvo palaidota kartu su "Karolio angelais", dažnai kaitaliojusiais detektyves. Tada Jūratei ir buvo pasiūlytas Mae West vaidmuo ABC televizijos filme. Ta senoji scenos ir filmų aktorė mirė 1980 m., sulaukusi 87 metų amžiaus. Ar ji buvo verta specialaus filmo, tenka labai abejoti. Ją jau II D. karo metais buvo įamžinę JAV lakūnai ir jūreiviai, gelbėjimosi vandenyje liemenes pavadinę "Mae West" dėl tos aktorės tikrai didelės krūtinės. Dabar toms liemenėms turbūt tiktų dainininkės Dolly Parton pavadinimas. Mae West buvo silpnoka aktorė, didelė garbės siekėja, sekso garbintoja, turėjusi plačią burną. Filme tėra paliestas jos gyvenimas nuo 17 iki 50 metų amžiaus, dvi meilės istorijos iš jų gausaus sąrašo. Jūratės šio vaidmens atlikime geriausiu atveju laukė nelabai dėkinga Mae West imitacija cenzūros prislopintuose rėmuose. Ji kruopščiai išstudijavo Mae West filmus ir netgi jos paliktas plokšteles. Balso kopija neblogai pasiekta, bet aktorės darbas aiškiai buvo suvaržytas imitacijos reikalavimų. Aplamai tas filmas yra nuobodus jaunesnio amžiaus dabartiniams žiūrovams, pripratusiems prie didesnių moralinių laisvių. Iš jo Jūratė turbūt nedaug teturės naudos. Daugiau vilties jos talentui teikia jai numatyta serijinė ABC televizijos komedija "The Rainbow Girl" ("Vaivorykštės mergina").

Vilniaus dailės parodų rūmai vilniečius pakvietė į parodą "V. Šekspyras ir jo epocha". Parodos rodiniai buvo gauti iš Britanijos pagal jos ir Sovietų Sąjungos kultūrinių mainų programą. Lankytojus jie perkėlė į XVI š., kur jų laukė V. Šekspyro bei kitų žymių jo amžininkų portretai, architektūrinių paminklų nuotraukos, senovinių graviūrų bei dokumentų kopijos.

Lietuvos Knygos Bičiulių Draugija su leidyklų ir knygų prekybos reikalų komitetu kasmet įteikia specialų prizą labiausiai skaitomos knygos autoriui. Pernai jis teko Juozui Baltušiui už romaną "Sakmė apie Juzą". Šiemet balandžio 12 d. Klaipėdos dramos teatre tas prizas buvo įteiktas Justinui Marcinkevičiui už jo knygą "Dienoraštis be datų". Dramos aktoriai atliko literatūrinę tos knygos kompoziciją. J. Marcinkevičiaus eilėraščius skaitė dailiojo žodžio garsinimu pasižymėjęs vilnietis aktorius L. Noreika ir klaipėdietis aktorius K. Žilinskas. Pats J. Marcinkevičius dalijosi mintimis apie savo kūrybą, perskaitė pluoštą eilėraščių.

Tradiciniame pavasario festivalyje "Mercišor-82" Moldavijoje dalyvavo Vilniaus filharmonijos senosios muzikos ansamblis "Musica humana" su savo sol. R. Maciūte ir dainų bei liaudies šokių ansamblis "Lietuva". Kamerinį vilniečių ansamblį "Musica humana" sudaro — A. Vizgirda, E. Pilčiauskas, J. Banevičius ir kompoz. J. Andrejevas. Pastarasis ansambliui parūpina savo kompozicijų, aranžuoja kitų autorių kūrinius. Didžioji šio ansamblio repertuaro dalis — XIII-XVIII š. rusų, prancūzų, italų, anglų, vokiečių, ispanų muzika. Moldavijos festivalyje sol. R. Maciūtė su ansambliu atliko italų klasikų G. Pergolesio, A. Vivaldžio, A. Corellio bei kitų kompozitorių kūrinius.

Pranciška Kunigonienė, mezzo-sopranas yra gerai panevėžiečiams žinoma saviveiklinė dainininkė, liaudies ansamblio "Ekranas" solistė, kartu su juo surengusi dešimtis koncertų. Jos solinis koncertas neseniai įvyko Panevėžio parodų rūmuose. Jame skambėjo klasikų ir lietuvių kompozitorių kūriniai. P. Kunigonienei akompanavo vaikų muzikos mokyklos dėstytoja G. Dargužytė. Poezijos pluoštu koncertan įsijungė Panevėžio dramos teatro aktorius J. Garliauskas. P. Kunigonienė yra respublikinio "Sidabrinių balsų" konkurso laureatė.

Specialiu koncertu Vilniaus filharmonijos salėje sidabrinę savo veiklos sukaktį paminėjo kamerinis Vilniaus konservatorijos liaudies muzikos instrumentų ansamblis "Sutartinė", vadovaujamas Prano Tamošaičio. Jo įsteigimą paskatino Jono Švedo tarti žodžiai: "Man regis, laikas mūsų liaudies instrumentus parodyti pasauliui." Darbas buvo pradėtas su šešeriomis kanklėmis ir viena birbyne, vadovu pakvietus neseniai konservatoriją baigusį "Lietuvos" ansamblio birbynininką Praną Tamošaitį, solistu — konservatorijos studentą Virgilijų Noreiką. Pirmieji laurai buvo nuskinti tuo metu Maskvoje įvykusiame jaunimo festivalyje, kurin buvo įtrauktas ir tarptautinis liaudies muzikos atlikėjų konkursas. Naujasis ansamblis jame laimėjo aukso medalį. Laimėjimui didelės įtakos turėjo kompoz. B. Dvaronio specialiai sukurta "Mažoji rapsodija" kanklėms, birbynei ir pirmajam ansamblio sol. V. Noreikai. Trūko tik teksto, kurį parašė repeticijon pakviestas Justinas Marcinkevičius. Pergalės festivalio konkurse susilaukė ir anuometinis Vilniaus konservatorijos studentas V. Noreika, pripažintas geriausiu liaudies dainų atlikėju. "Sutartinės" vardą, pasiūlytą J. Čiurlionytės, ansamblis gavo gerokai vėliau. "Sutartinė" dabar yra žinoma ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų, nes jai teko koncertuoti ir užsienio šalyse. Per 25 metus ji turėjo daugiau kaip 1.200 koncertų, į plokšteles įrašė 125 kūrinius. Ansamblio sudėtis tebėra nepakeista, nes jį sudaro kanklininkės ir birbynininkai. Mat vadovas P. Tamošaitis kankles ir birbynes laiko autentiškiausiais mūsų liaudies instrumentais. Sukaktuviniame koncerte dalyvavo ir sol. V. Noreika, kuris dabar jau yra Vilniaus operos ir baleto teatro vadovas.

V. Kst

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 13½ %
180-185 d. term. ind. 14 %
term. indėlius 1 metų 14½ %
term. indėlius 3 metų 13 %
pensijų s-tą 14 %
spec. taup. s-tą 13 %
taupomąją s-tą 11 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 19 %
mortgičius nuo 18 1/4%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus: A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nis, dantų bei skutimosi kremą, krautuvėse parduodamus žurnalus, studijų reikmenis moksleiviams, šuniukų, kačiukų įsigijimą, gėlių krūmus ir medelius sodeliams papuošti. Tas nelemtasis 7% mokestis įvedamas ir tokioms paslaugoms, kaip automobilio, televizoriaus, šaldytuvų remontas ir kt. Bene vienintelis sveikintinas žingsnis biudžete yra nutarimas metinį Ontario parlamentarų bei augštųjų valdžios tarnautojų atlyginimą padidinti tik 6%. Provincinė OHIP sveikatos drauda nuo spalio 1 d. pabranginama 17%. Pavieniai asmenys tada kas mėnesį turės mokėti po $27, šeimos — po $54.

Trijų nežymių lengvatų susilaukė mažieji verslininkai, dvejiems metams atleisti nuo Ontario korporacijų mokesčio, bedarbiai ir būsimieji namų pirkėjai. Nedarbui sumažinti yra numatyta $171 milijono programa, kuri turėtų parūpinti laikinio darbo 31.000 asmenų. Norintiems įsigyti naujus namus yra pažadėta palūkanų neturėsianti valdinė $5.000 paskola dešimčiai metų. Šiam terminui praėjus, ją reikės grąžinti mėnesinėmis dalimis per penkerius metus. Paskola galės pasinaudoti ir anksčiau turėjusieji namus, jeigu jų dabar neturi vienerius ar daugiau metų. Paskola bus duodama tiems, kurių perkamo namo vertė Toronte neprašoka $115.000, kitose Ontario vietovėse — $90.000. Problemą betgi sudaro reikalavimas, kad tokie pirkėjai savo lėšomis turi padengti pradinę 10% namo kainos įmoką. Atrodo, norima, kad ta $5.000 paskola būtų panaudota mortgičių palūkanoms sumažinti. Tačiau tokiu atveju ji tebus prieinama turtingesniems asmenims, turintiems reikalaujamą 10% įmoką naujiems namams. Reiškiama drąsi viltis, kad šiam tikslui paskirti $75 milijonai išjudins beveik visiškai sustojusią namų statybos pramonę. Iš tikrųjų tie milijonai palies tik 15.000 naujų namų. Jie net nepadengs jau pastatytų ir dar neparduotų naujų namų. Statybininkų pastangas turbūt ir toliau niekais pavers perdaug augštos mortgičių palūkanos. Naujoms statyboms jie greičiausiai lauks palankesnių finansinių sąlygų.

Toronto estus aplankė jų disidentas inž. S. Soldatovas, kuris pernai su žmona Liudmila buvo ištremtas iš Estijos ir dabar gyvena V. Vokietijoje. Jis priklauso Demokratinio Estų Sąjūdžio steigėjų grupei. Dar dėstydamas inžineriją Talino universitete, 1966 m. pradėjo ginti žmogaus teises bei kitus sovietų okupuotos Estijos reikalus. Dėl šios savo veiklos buvo uždarytas šešeriem metam priverstinio darbo stovykloje 644 km atstume į rytus nuo Maskvos. Spaudos atstovams Toronte inž. S. Soldatovas pateikė įdomių duomenų apie tas sovietines stovyklas. Pasak jo, yra specialių stovyklų, kuriose kalinius stengiamasi palaužti blogu maistu, nepakankamu jo daviniu. Esą Vakarų pasaulio nenorima erzinti kalinių kankinimu, jų užmušimu. Tai atlieka supuvęs maistas, gautas iš Raudonosios Armijos atmestų atsargų. Dėl jo kaliniai miršta džiova, plaučių uždegimu, širdies ligomis. Minėtoje stovykloje inž. S. Soldatovas neteko savo plaukų ir dantų. Kaliniai visiškai negauna žalių daržovių, jokių vitaminų. Kaikurie bandą gelbėtis apipuvusių kopūstų sriubon įsidėdami lauko žolių. Šešeri metai darbo stovykloje nepalaužė inž. S. Soldatovo. Atlikęs bausmę, jis vėl įsijungė į Estijos disidentų eiles. Maskva, negalėdama jo nutildyti, atėmė Sovietų Sąjungos pilietybę ir su žmona ištrėmė užsienin. Estijoje liko tada kalintas jų 23 metų amžiaus sūnus Aleksandras, kuriam dabar neleidžiama išvykti pas tėvus.

Kanados dolerio vertės kritimą tarptautinėje valiutos rinkoje Čikagoje iššaukė pasklidę gandai, kad Kanados vyriausybė planuoja dolerio nuvertinimą ir kad iš pareigų bus atleistas valstybinio Kanados banko direktorius G. Bouey. Dolerio vertė nuo 81,20 cento per vieną dieną nukrito iki 80,63 cento, priartėdama prie pernai vasarą pasiekto rekordo — 80,31 cento. Žemiausią savo vertę — 80,08 ct. Kanados doleris turėjo 1931 m. pabaigoje, kai siautė pasaulinė krizė. Dolerio vertės kritimą šiek tiek sumažino Kanados banko pradėtas didesnio masto kanadiškų dolerių pirkimas amerikietiškais doleriais.

Ministeris pirm. P. E. Trudeau bei kiti politikai dažnai primena kanadiečiams, kad dabartines ekonomines problemas tegali išspręsti diržo suveržimas. Reikalavimas būtų logiškas, jeigu pavyzdį parodytų Kanados parlamento nariai, nuo 1980 m. vasaros savo algas pasididinę net 47%. Dabar jie kasmet gauna $48.600 apmokestinamą sumą ir $16,300, kurie yra atleisti nuo pajamų mokesčio. Edmontone išrinktas parlamentaras B. Yurko, seniau buvęs konservatorių narių, dabar pasiskelbęs nepriklausomu atstovu, pasiūlė visų parlamentarų algas sumažinti 10% iki sekančių parlamento rinkimų. Esą sutaupyta metinė $1,5 milijono suma tada kasmet parūpintų vasaros darbų tūkstančiui jų jieškančių ir nerandančių studentų. Tokiam parlamentaro B. Yurko pasiūlymui betgi nepritarė nė vienas parlamento narys, net ir didžiosioms unijoms priklausančių darbininkų teises labai ginantis socialistų vadas E. Broadbentas. Šia proga prisimintina, kad didelius papildomus algų priedus gauna partijų vadai bei labai gausūs valdžios ministeriai su pačiu P. E. Trudeau, kurio metinė alga dabar yra pasiekusi $121.000. Tik keli parlamentarai yra atsisakę paskutinių savo algos padidinimų, tuos dolerius nukreipdami labdaros reikalams.

Ateitininkų žinios

Metinė Toronto ateitininkų šventė įvyko gegužės 15-16 dienomis. Šeštadienio rytą egzaminų komisija patrikrino kandidatų žinias. **Jauniai** išklausė Jūratės Uleckaitės paskaitą apie jos kelionę P. Amerikos džiunglėse. Paskaita buvo iliustruota skaidrėmis. Jūratė buvo nuvykusi P. Amerikon padėti lietuvių jaunimui visuomeninėje veikloje. Po bendros įžodžio apeigų repeticijos jauniai išvyko valgyti "pizzos".

Moksleiviai dalyvavo svarstybose "Pašaukimas — gyvenimo stilius, karjera". Svarstybų nariais buvo — sesuo Ignė, dr. R. Petrauskas, adv. A. Puteris. Pirmininkavo Zita Prakapaitė. Moksleiviams tema buvo įdomi — kilo gyvos diskusijos.

Sendraugiams šeštadienio vakarą kalbėjo dr. K. Skrupskelis tema "Tautinė kultūra ir mes". Jis dėstė šią mintį: kultūrinis gyvenimas okupuotoje Lietuvoje yra varžomas, dėl to ten yra daug spragų, kurias gali užpildyti išeivija, gyvenanti laisvėje. Kalbėtojas ragino nepasitenkinti geru, bet lėkštu gyvenimu, siūlė renginiuose nepamiršti rimtos programos, steigti lietuviškų knygų skaitymo būrelius, rengti bendrus knygų skaitymus jaunimui. Šventė užbaigta sekmadienį įžodžiu, pamaldomis ir agape.

Skautų veikla

• XX-toji ir sukaktuvinė Romuvos stovykla įvyks rugpjūčio 7-21 d.d. Netrukus bus išsiuntinėti registracijos lapai paaiškinimai, taisyklės ir visa kita informacinė medžiaga. Registruotis iki liepos 7 d. Tą dieną šaukiamas ir pasitarimas su tėvais.

• Birželio 13 d. Londone stovyklos rengėjų komitetas šaukia platesnį stovyklon vykstančių vadovų-vių pasitarimą. Dalyvaus Toronto, Hamiltono, Londono, Ročesterio ir Detroito atstovai. Sueiga — 1 v.p.p. Šiluvos Marijos parapijos salėje.

• Numatoma sukatuvinę LSS stovyklą rengti Kanadoje 1983 m. rugpjūčio mėn. po jaunimo kongreso. Apžiūrėtos dvi kanadiečių stovyklavietės, kurios talpintų apie 800 stovyklautojų kiekviena. Yra maudymosi baseinai, geros virtuvės, pastogės, salės ir plačios aikštės. Č. S.

AUŠROS ŽINIOS

Aušros vyrų krepšinio komanda — Šiaurės Amerikos meisteris.
Moterų tinklinio komanda — vicemeisteris

Š. m. gegužės 8-9 d.d. Klevelande įvyko 32-os Š. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynės. Jas rengė ŠALFASS ir Klevelando sporto klubas Žaibas. Aušros sporto klubas dalyvavo su trimis krepšinio ir 2 tinklinio komandomis. Gegužės 8 d. Aušros vyrai laimėjo dvejas krepšinio rungtynes. Pirmas rungtynes laimėjo prieš gerai žaidžiančia Niujorko LAK komandą. Aušra perėmė dominavimą aikštėje, prie lentų ir vedė 24 taškų skirtumu. Turėdami nemažą taškų skirtumą, Aušros vyrai atsileido, nes turėjo žaisti sekančias rungtynes su stipria Čikagos Lituanica. Aušra rungtynes laimėjo 60:56.

Sekančias rungtynes su Čikagos Lituanica Aušra taip pat laimėjo. Publikai nebuvo laiko nuobodžiauti — abi komandos rinko tašką po taško (V. Gataveckas 17, S. Arlauskas 14), tolimais metimais lygino krepšių rezultatą. Abi komandos sužaidė greitą ir gerą žaidimą. Už 5 baudas aikštę turėjo palikti Aušros J. Zoet, I. Kongats ir S. Žulys, o Lituanicos — Barius ir Genčius, bet likusieji lygino Lituanicos turėtą 16 taškų persvarą ir rungtynes baigė 78:75 Aušros naudai.

Sekmadienį po visų iškilmių įvyko baigminės rungtynės Aušra — Čikagos Neris. Aušra ir šias rungtynes laimėjo. Abi komandos stengėsi kontroliuoti lentas ir vidurio aikštės žaidimą, bet nesisekė nei vienai, nei kitai. Neris baigė pirmą puslaikį 36:32.

Antrą puslaikį pradėjus, už 5 baudas aikštę turėjo palikti J. Zoet. Aušros vyrai V. Gatavecko (14), S. Arlausko (16) tolimais metimais išlygino pasekmę. Neris šiek tiek pasimetė, Aušra perėmė kontroliavimą prie lentų bei aikštėje ir rungtynes baigė 71:59. Šias baigmines rungtynes stebėjo beveik visi šių žaidynių dalyviai. Simpatijos buvo Aušros pusėje. Aušra jų neapvylė.

Jauniai A liko IV vietoje: jiems trūksta dar ūgio (15, 16, 17 metų) ir patyrimo. Jaunių B (12, 13, 14 metų) trūksta patyrimo — liko V vietoje. Abi jaunių komandos trenerių Rimo Miečiaus ir Barrie Wilkinsono priežiūroje daro didelę pažangą.

MOTERŲ TINKLINIS

Esame įpratę matyti Čikagos Nerį, Čikagos Žarą ar Klevelando Žaibą patenkant į baigmines rungtynes. Šiamet gi visus nustebino Aušros moterys, paklupdydamos daugkartinį tinklinio meisterį Klevelando Žaibą 8:15, 15:7, 15:0. Jos pateko į baigmines rungtynes prieš Čikagos Nerį. Šias rungtynes moterys pralaimėjo sunkių rungtynių su Žaibu, gavus tik pusvalandžio pertrauką, iš dalies ir dėl patyrimo stokos reikėjo pasitenkinti Š. Amerikos ir šių žaidynių vicemeisteriu.

Vyrų tinklinio komanda liko IV vietoje, daranti pažangą. Ji kitiems dalyvavusiems klubams buvo rimtas priešininkas.

TORONTO AUŠROS ŽAIDĖJAI

Klubo pirm. — K. Šapočkinas. Vyrų A krepšinio komanda: Underys, Ramūnas — kpt., Deimantavičius, Vytas, Norkus, Edis, Bartusevičius, Kęstutis, Žulys, Sigitas, Kaknevičius, Romas, Arlauskas, Stepas, Kongats, Indrek, Džiuba, Česlovas, Gataveckas, Vytas, Baziliauskas, Andrius, Zoet, James; treneriai — Stepas Ignatavičius ir Ramūnas Underys.

Jaunių A krepšinio komanda: Sysak, Robert — kpt., Balaišis, Juozas, Belaišis, Vincas, Belikowski, Rodd, Molloy, John, Belaišis, Kęstutis, Baleišis, Linas, Garbaliauskas, Romas, Nausėdas, Algis, Nausėdas, Aras, Šturmas, Chris; treneriai — Rimas Mečius ir Barrie Wilkinson.

Jaunių B krepšinio komanda: Nausėdas, Algis, Nausėdas, Aras, Garbaliauskas, Romas, Belaišis, Kęstutis, Šturmas, Chris, Baleišis, Linas, Sysak, William; treneriai — Rimas Mečius ir Barrie Wilkinson.

Vyrų tinklinio komanda: Gataveckas, Arūnas — kpt., Kairys, Algis, Šarūnas, Paulius, Balsys, Tomas, Baltakys, Algis, Mackevičius, Andrius, Stulgys, Raimundas, Karosas, Gintaras, Turūta, Paulius; treneriai Leknickas, Mindaugas ir Gataveckas, Arūnas.

Moterų tinklinio komanda: Žukauskaitė, Gina — kpt., Radžiūnaitė, Dana, Radžiūnaitė, Lina, Jasienė, Laura, Kiškūnaitė, Rasa, Norkutė, Kristina, Vitkūnaitė, Vida, Armonaitė, Regina, Baziliauskaitė, Viktorija, Turūtaitė, Vida, Krikščiūnienė, Janette, Olekaitė, Violeta; treneris — Leknickas, Mindaugas.

LAIMĖJIMAS TORONTE

Gegužės 11 d. Prisikėlimo parapijos salėje įvyko Metropolitan Basketball Ass. jaunių baigminės rungtynės Aušra-Kingston-Galloway. Aušros jauniai nuo pradžios iki rungtynių pabaigos dominavo aikštėje, neprarado iniciatyvos ir vis didino krepšių skaičių. Priešininkai ilgais metimais lipo ant kulnų. Rungtynes Aušra laimėjo 78:68 (48:47) ir tapo tos lygos meisteriu. K. Š.

• Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $12.

A. E. LePAGE Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
13½ % už 90 dienų term. indėl.
14 % už 6 mėn. term. indėlius
14½ % už 1 m. term. indėlius
13 % už 3 m. term. indėlius
14 % už pensijų planą
14 % už namų planą
13 % už specialią taup. sąsk.
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asm. paskolas nuo 19 %
už mortgičius nuo 18 1/4%

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

European Catering
Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų.
* Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus.
* Namuose kepti pyragai ir t. t.
Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris
tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

Šypsenos

Verslas ir ligos

Žmogus susitiko draugą, kurio ilgus metus nebebuvo matęs.

— Kaip sekasi? — klausia.

— Neklausk, turiu arterijų sukietėjimą, augštą kraujo spaudimą, galvos svaigimą, artritį ir bronchitį...

— O ką veiki?

— Tą patį, ką veikiau per visus dvidešimt metų — pardavinėju sveikatos maistą.

Teokritas apie rašymą

Į klausimą, kodėl nerašo, Teokritas pasakė: "Taip, kaip noriu, negaliu rašyti, o taip, kaip galiu, nenoriu."

Laiko reliatyvumas

Dukrelė, pakalbėjusi telefonu "tik" pusę valandos, pakabino ragelį. Tėvas, tai stebėjęs, sarkastiškai paklausė:

— Paprastai tau trunka dvi valandas. Kas atsitiko, kad šį kartą truko tik pusę valandos?

— Klaidingas numeris, — atsakė ji.

Parinko **Pr. Alš.**

TORONTO MIESTAS

ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKARAŠTIS

1982 m. gegužės 24 d. yra Viktorijos Diena ir karalienės gimtadienis

Tą dieną, savivaldybės tarnautojai nedirba, ir todėl nebus atmatų išvežimo.

Reguliarus pirmadienio (gegužės 24) atmatų išvežimas bus antradienį — gegužės 25 dieną.

Reguliarus antradienio (gegužės 25) atmatų išvežimas bus trečiadienį — gegužės 26 dieną.

Gegužės 26, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai.

Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui trečiadienį — birželio 2 dieną.

PASTABA. Toronte yra 18 stiklinių ir metalinių šukių perdirbimo sandėlių. Kovo mėnesį buvo surinkta 421 tona laikraščių, 74 tonos stiklų ir 8 tonos skardinių dėžučių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 367-7742.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
viešųjų darbų viršininkas

1982 METŲ KELIONĖS

KELIONĖS Į LIETUVĄ:

	Iš Niujorko-Bostono	Iš Čikagos
Maskva–VILNIUS–Maskva		
birželio 13 d.– liepos 4 d.	$1130.00	$1285.00
liepos 25 d.– rugpjūčio 22 d.		

16-kos dienų kelionės:

Birželio 20 — liepos 5 d.d.		
Maskva–VILNIUS–Ryga–Leningradas–Helsinkis	$1395.00	$1550.00
Liepos 18 — rugpjūčio 1 d.d.		
Maskva–VILNIUS–Maskva–Zuerichas–Muenchenas–Zuerichas	$1580.00	$1735.00
Rugpjūčio 8 — rugpjūčio 23 d.d.		
Maskva–VILNIUS–Maskva–Roma	$1495.00	$1650.00
Rugsėjo 19 — spalio 4 d.d.		
Maskva–VILNIUS–Ryga–Leningradas–Helsinkis	$1295.00	$1450.00

KELIONĖ Į EUROPĄ —

15 dienų, rupgjūčio 16-29 d.d.		
Vokietija, Šveicarija, Italija, Austrija	$1405.00	$1475.00

Registracija iki š. m. birželio 10 dienos

KELIONĖ LAIVU —

7 dienos, gruodžio 4 d.
St. Maarten, Martinique, Barbados, St. Lucia, Antigua, St. Thomas; "World Renaissance" laivas; registracija iki spalio 1 dienos

Kainos nuo $1060.00 iki $1265.00

KELIONĖ Į KINIJĄ —

21 diena, spalio 9-29 d.d.
3 naktys Tokijo, 3 Pekinge, 2 Wuxi, 1 Soochow, 3 Šanchajuje, 2 Kweiline, 1 Kantone, 4 Hong Konge ... Kaina iš San Francisco $2960.00

VISOS KAINOS PAŽYMĖTOS VIENAM ASMENIUI – gyvenant dviese kambaryje. NEDELSKITE REGISTRUOTIS! PRAŠOME KREIPTIS DĖL BROŠIŪRŲ APIE VISAS ŠIAS KELIONES – TUOJ ATSIŲSIME!!!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643, USA
Tel. (312) 238-9787

Visos kainos gali keistis dėl skridimų kainų pasikeitimo ir dolerio svyravimo

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ

Antanas Genys	231-2839
Bronius Ščepanavičius	274-4313
Vacys Žižys	232-1990

Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuvos Kankinių parapijos procesija, pirmą kartą surengta metinėje šventėje Mississaugoje Nuotr. R. Gaižučio

SKAITYTOJAI PASISAKO

NELIETUVIŠKI PAVADINIMAI

Jau kelinti metai iš eilės Šv. Tėvas Jonas-Paulius II didžiųjų švenčių progomis sveikina viso pasaulio tautų krikščionis net keliasdešimčia kalbų, jų tarpe ir lietuvių. Bet labai nemaloniai ir nelietuviškai skamba, kai tuose sveikinimuose vartojami slaviški pavadinimai — Velykos, Kalėdos. Žinoma, Šv. Tėvo tuo negalime kaltinti, bet tie yra kalti, kurie jam tuos lietuviškus pasveikinimus paruošia. Mūsų kalba nėra slavų kalba, todėl ateityje reikia būtinai atkreipti dėmesį, kad Kristaus gimimo ir Prisikėlimo švenčių sveikinimai skambėtų grynai lietuviškai.

Mūsų spaudoje, ypač "TŽ", dažnai rašoma apie žydų ir lietuvių nesantaikas II D. karo laikotarpyje. Čia nebandysiu ieškoti ir įrodinėti kas buvo "kalti", manau, kad tuo klausimu jau buvo užtenkamai pasisakyta iš abiejų pusių. Man tik rūpi, kad tuose ginčuose vartojama slaviškas žodis "žydas". Ar nelietuviškiau būtų vartoti Izraelis, izraelitas? Juk nėra žydų valstybės, o tik Izraelio. Net Senajame Testamente visur vartojama Izraelio vaikai, Izraelio žemė ir t.t. Taigi vartokime Izraelis, izraelitai.

Ne tik "TŽ", bet ir aplamai visoje mūsų spaudoje neretai yra užsimenama apie iškilųjį mūsų tenisininką Vytą Gerulaitį. Spaudoje jis vadinamas kažkodėl Vitas, o ne Vytas. Vytas yra kilęs iš vyti, vytis, Vytautas. Taigi reikėtų rašyti Vytas.

Mūsų politiniai veiksniai kartu su kitų rusų pavergtų tautų veiksniais turėtų vienbalsiai prašyti ir reikalauti, kad Amerika ir Anglija viešai atšauktų Teherane ir Potsdame pasirašytus nutarimus, pripažįstančius tas tautas rusų nuosavybe. Taip, kaip yra padarę baltiečių politiniai veiksniai, kurie išreikalavo, kad Australijos valdžia viešai atšauktų Baltijos valstybių okupacijos pripažinimą. Toks JAV ir Anglijos atšaukimas būtų be galo svarbus tolimesnei eigai išlaisvinti tas tautas iš Rusijos vergijos ir be galo pakeltų tų pavergtų tautų žmonių viltį atgauti pilną laisvę. **M. J.**

Red. pastaba. Žodis "žydas" nėra slaviškos kilmės, tik greičiausiai pasiekė lietuvius per slavų tautas. Jis yra kilęs iš "Judah" ir lotyniško "Judaeus". Žodžiai Izraelis bei izraelitai mūsų laikais reiškia dabartinę Izraelio valstybę bei jos gyventojus ir nėra taikomi kitur gyvenantiems žydams. — Pats Gerulaitis pradėjo rašyti savo vardą Vitas, kad palengvintų taisyklingą ištarimą angliškai kalbantiems. Dabar taip rašo ir lietuviški laikraščiai.

SU LENGVA ŠYPSENA...

Š. m. "TŽ" 14 nr. Al. Gimantas puikiu straipsniu pakalbėjo apie politikos žinovus. Tai vienas geriausių Al. Gimanto straipsnių. Pabaigoje straipsnio autorius pažymėjo, kad jaunoji karta į politikos žinovus žiūri su lengva šypsena...

Dar yra kita aktuali tema, kurią Al. Gimantas galėtų vykusiai pagrinėti, būtent, kaip palyginti Lietuvos prieškarinį ir dabartinį ūkinį gyvenimą su kitų valstybių. Pavyzdžiui, pradėk kalbėti su jaunimu apie buvusius uždarbius prieškarinėje Lietuvoje. Juk 500 litų į mėnesį gaudavo kaikurie augšti pareigūnai, karininkai, gimnazijų mokytojai, bet tą sumą išvertus į dolerius buvusiu kursu — atlyginimas tik $50-100. Jaunimas į tai pažiūri su lengva šypsena... Jaunimui tuoj vaizduojasi Indija. Taip pat, kaip lyginti dabartinės Lietuvos ūkinį pajėgumą? Ar galima lyginti su Italijos ar Graikijos? Jaunimui reikia paaiškinimų.

Jaunąją kartą taip pat stebina atsiminimų rašytojai. Žiūrėk jau netoli 90 m. senukas, prieš 40 metų buvęs teisėjas, rašo atsiminimus. Deja, leidėjai nemato, kad atsiminimų rašymas yra tik savęs ir šeimos išgarsinimas. Atsiminimuose autorius mini pavardes, daro išvadas, kurios yra vienašališkos ir kartais tendencingos. Paliestieji nenori kreiptis į teismus, nes bylų vedimas brangus. Kodėl leidėjai nesiima tam tikro atsargumo? **M.G**

PATIKSLINIMAS

"TŽ" nr. 12 (1675) — 1982.III.18 d., 4 psl., buvo įdėta nuotrauka, po kuria parašyta: "Atsisveikinant su a.a. Vincu Rasteniu, mirusiu Niujorke. Kalba vyriausios "Neo-Lituania" korporacijos valdybos pirm. filisteris Antanas Juodvalkis."

Jūsų informacijai pranešu, kad aš Vinco Rastenio atsisveikinime nedalyvavau ir nekalbėjau. Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos vardu atsisveikinau buvusį korporacijos pirmininką **Povilą Ališauską.**

Apie tą klaidą painformuodamas, nedarau jokių išvadų.

A. Juodvalkis

Red. pastaba. Paaiškėjo, kad po minėta nuotrauka turėjo būti parašas: "Atsisveikinant su a.a. Povilu Ališausku..." Atsiprašome už klaidą.

Ot ir buvo kitaip!

AL. GIMANTAS

Maždaug kaip toje sodietiškoje dainoje — buvo, buvo, kaip nebuvo... Tai šio rašinio prologiniai žodžiai, po kurių jau seka dėstymas. Norisi pasidžiaugti turbūt su absoliutine dauguma tautiečių, kad pagaliau po eilės metų išmokome branginti laiką ir daugelio kantrybę, gebėdami pravesti darbingus posėdžius beveik minutės tikslumu. Tai pažanga, nemažas šuolis ir pirmyn, ir augštyn...

Kiti korespondentai aprašė visą eigą JAV Lietuvių Bendruomenės 30-ties metų sukaktuvių pagrindinio minėjimo, trukusio beveik tris dienas. Šis rašinys skirtas iškelti rengėjų pastangoms pravesti ta proga įvykusio II-ojo visuotinio JAV Bendruomenės suvažiavimo gausią darbotvarkę beveik preciziniu tikslumu.

Žmonės, išvydę atspausdintą tikrai išsamią programą, manė, kad realiai žvelgiant, turbūt nė pusės nebus pajėgta aprėpti. Didelio čia daikto, galvojome, neišpasakytas "mandrumas" — surašė programon smulkų laiką, valandas ir minutes, pažymėjo kiek kas kalbės, kiek laiko skirta tam ar kitam. Na, tai kas?

Spėliojome, kad visa ir liks kaip anksčiau būdavo. Visi vėluosis, visi perilgai kalbės, tuščiai ginčysis, diskutuos, prašys žodžio ir vėl žodžio, šauks ir ragins laikytis tvarkos ir panašiai įvairins tradicinius "lietuviškus" posėdžius. O paskui, kai visi bus mirtinai išvargę, išalkę ir pikti, teks viską prievartos būdu trumpinti, nutraukti, atidėti, nukelti, skelti... Ar gali būti kitaip? Jau kelintas dešimtmetis suvažiuojame, svarstome, dalyvaujame, skubame, vėluojame, kartojame, neskaičiuojame laiko, lyg para turėtų 48 valandas.

Tačiau šį kartą viskas buvo kitaip, neįtikėtinai kitaip! Įsivaizduokite posėdį ar susirinkimą, kurio vienas ar kitas pirmininkas maždaug elektroninio laikrodžio tikslumu nuostabiai šaltai laikosi paskelbtos darbų eilės detalių, be jokių simpatijų ar antipatijų kalbantiems. Va, paskelbia, kad šitam reikalui, diskusijoms skiriama 10 minučių laiko. Tik tiek leidžiant, patys kalbėtojai stengiasi būti trumpi, dalykiški ir konkretūs, nesikartojantys. Praėjo skirtas laikas, nutraukiama, nors gal ir liko koks neišklausytas balsas. Einama prie sekančio klausimo.

Po kiek laiko, atrodo, tokia procedūra, regis, patiko net ir tiems, kurie nespėjo būti išgirstais, kai visi pamatė, kad posėdžiai, pertraukos, pradžia ir pabaiga, viskas vyksta iš anksto skelbtu laiku, tvarkingai, beveik pedantiškai.

Vienas malonumas (ir pasididžiavimas!) dalyvauti posėdyje, kuris niekados nenuplauks į šalikeles, nepaskęs eilinėse ir nesvarbiose antrinės reikšmės detalėse.

Tuo būdu beveik automatiškai atkrito ir tie mūsų gražbyliai, kurie, išgirdę pranešimą, patys norėtų atskaityti netrumpesnę paskaitą — komentarus. Čia vyriausiu tvarkytoju buvo gal ne tiek pirmininkaujantis asmuo, kiek kietas, šaltas, bejausmis mechaninis laikrodis, t.y. jo rodyklės. Pirmininkaujantis liko tik klusniu tų rodyklių interpretatoriumi.

Tiesa, akademinė minėjimo dalis (objektyvumo dėlei reikia prisiminti) vėlavo! Ištisas... 3 minutes. Pats krašto valdybos pirm. Vyt. Kutkus rado reikalą dėl to visus dalyvius atsiprašyti. Prasidėjo 3 v. ir turėjo baigtis 4.30, baigėsi 4.33.

Tuo būdu savo veikloje, atrodo, atverčiame naują lapą. Nebegąsdins dalyvių ištęsti posėdžiai, susirinkimai, konferencijos. Šeimos nariai, likę namuose, žinos kada grįš posėdžiautojai, o ir jaunesniosios kartos veikėjų gal neatbaidys tvarkingi mūsieji susirinkimai.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTO ONT

KLB krašto valdybos kultūros komisija savo posėdžiuose svarstė, kaip padėti mažesnėms lietuvių apylinkėms, ypač Vakarų Kanadoj, išspręsti kultūrinių programų klausimą. Kultūros komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su apylinkių valdybomis, norėtų padėti nugalėti finansinius sunkumus tolimų kelionių atvejais, pasikeičiant arba pasiunčiant rašytojus, solistus, dainos ir šokių vienetus bei ansamblius į tas apylinkes, kuriose meninių pajėgų trūksta. Apylinkės, neturinčios meninių vienetų ar norinčios pasikeisti meninėmis pajėgomis, kviečiamos rašyti KLB kultūros komisijai nurodant iš anksto numatytas parengimų datas ir pageidaujamas menines pajėgas. Kultūros komisija yra pasiryžusi, pagal savo išgales, paremti lėšomis tokias išvykas.

KLB krašto valdybos kultūros komisija

Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio valdyba gegužės 11 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis: pirm. Birutė Abromaitienė, vicepirm. Petra Jankaitienė, II vicepirm. p. Ciplijauskienė, sekr. Lelija Pocienė, ižd. Irena Žemaitienė, korespondentė Ada Jucienė, parengimų komisijos pirm. — p. Ciplijauskienė, narės — T. Zaleskienė, Gražina Butkienė, Birutė Norkienė, Birutė Romeikienė, Laima Mačionienė. Revizijos komisija: Aldona Jankaitienė, Liusė Matulevičienė, Konstancija Butienė. Aptarti būrelio veiklos ateities planai. P. Jagėla parodė Velykų stalo filmą. Šiemet sueina 50 metų nuo mūsų didžiojo poeto Maironio mirties. L.N. Moterų Būrelis Springhurst vasarvietėje rugpjūčio 8 d. rengia vakaronę "Su Maironiu". Būrelio narėms tiksli vieta ir laikas bus pranešta vėliau.

A. Jucienė

Monografija apie arkivyskupą Teofilių Matulionį "Nemarus mirtingasis" jau gaunama Toronto parapijų spaudos kioskuose. Knyga yra spausdinta Italijoje, kietais viršeliais, su dail. Vl. Žiliaus pieštu aplanku. Kaina — $15.00.

Pagerbdami a.a. Stasį Tamulaitį, aukojo KL Fondui: A. Ciplijauskas — $10; A. Žukauskas — $5. Fondas užjaučia gimines ir dėkoja aukojusiems.

"Speakup" mėnraščio leidėjas Giliaras Urbonas apdovanotas Brazilijoje veikiančios organizacijos medaliu "Orden dos Cavaleiros da Cruz de Cristo".

Kanados Lietuvių Medikų Draugijos pobūvis-susirinkimas įvyko š.m. gegužės 8 d. dr. A. Dailydės namuose. Išrinkta nauja valdyba: pirm. dr. A. Pacevičius, sekr. dr. S. Kazlauskas, ižd. dr. G. Skrinskas. Dalyvavo 35 nariai su žmonomis.

Algis ir Nijolė Simonavičiai susilaukė pirmagimio sūnaus Sauliaus-Justino. Abu tėvai yra "Volungės" choro nariai.

"T. Žiburiams" aukojo po $100: Anapilio Moterų Būrelis, Montrealio bankelis "Litas"; $77: KLK Moterų Dr-jos Anapilio skyrius; $50: Toronto "Gintaras"; $25: Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų-Savanorių S-gos Toronto skyrius.

Kanada neturi federacinės švietimo ministerijos nei ministerio. Kaikurias švietimo pareigas atlieka vidaus reikalų ministeris (Secretary of State). Federacinio parlamento narys Jesse Flis yra pateikęs įstatymo projektą sudaryti bent federacinę švietimo tarybą, kurios pareiga būtų paruošti provincijų švietimo ministeriams rekomendacijas, liečiančias gimnazijos mokinių persikėlimą iš vienos provincijos į kitą, bendros principinės programos paruošimą visai Kanadai, platesnį Kanados dalyvavimą tarptautiniame švietime. Tai gera pradžia, kurios seniai reikėjo. Asmenys, norį tuo reikalu pateikti iniciatoriui pastabų bei komentarų, prašomi rašyti: Mr. Jesse Flis, MP, Ottawa Office, Room 478 Confederation Bldg., Ottawa, Ont. K1A 0A6. **A.R.**

Buvęs komunistinio laikraščio "Liaudies Balsas" redaktorius Jonas Yla š.m. balandžio 24 d. apdovanotas Toronto miesto garbės pažymėjimu už pasidarbavimą visuomenės gerovei. Pažymėjimą įteikė Toronto miesto valdybos narys Fred Beavis per Sūnų ir Dukterų Draugijos 70 metų sukakties paminėjimą Sūnų ir Dukterų Pensininkų Klubo salėje Clairmont gatvėje. Pažymėjimo tekste sakoma: "City Council is mindful of the valuable assistance and encouragement you have provided over the years as President of the Toronto Lithuanian Sons and Daughters Club Incorporated. Thanks to the efforts of people like you, Toronto's ethnic communities have been able to contribute much to the development and enrichment of our city". Komunistinėje spaudoje rašoma, kad tai pirmas toks pagerbimas lietuviui visoje Kanadoje. Matant tokį mostą, kyla klausimas, ar Toronto miesto taryba žino ką daro?

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Bloor ir Jane gatvių kampas

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Gegužės 15 d. lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Petras Matulevičius, 71 m. amžiaus.

— A.a. Stefanija Majauskienė, ilgai sirgusi Mount Sinai ligoninėje, mirė gegužės 17 d. Palaidota gegužės 19 d. lietuvių kapinėse.

— Pamaldos Wasagoje bus gegužės 23, sekmadienį, 10 v.r., ilgojo savaitgalio proga. Reguliarios pamaldos Wasagoje prasidės birželio 6 d. ir bus laikomos 10 ir 11 v.r.

— Kapinių lankymo diena — gegužės 30, sekmadienį; pamaldos kapinėse — 3 v.p.p.

— Lietuvių maldininkų kelionė į Midlandą — rugpjūčio 8, sekmadienį.

— KLK Centro rengtame suvažiavime Hamiltone Lietuviškos Parapijos Metų tema Lietuvos Kankinių parapijai atstovavo tarybos pirm. J. Andrulis ir keletas kitų tarybos narių.

— Kun. dr. J. Gutausko 50 metų kunigystės sukaktis bus iškilmingai paminėta Delhi, Ont., gegužės 23, sekmadienį. Sukaktuvininkas yra ilgai dirbęs šioje parapijoje.

— Mišios gegužės 23, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Kleopą ir Petrę Daulenskius, 11 v.r. — už a.a. Marcelę Černiauskienę.

— Mišios už a. a. Agnietę Arštikaitienę — gegužės 22, šeštadienį, 10 v. r. Lietuvos Kankinių šventovėje.

Artėja Karavano dienos

Šiuo metu Toronto KLB apylinkės valdybą sudaro: pirm. adv. A. Pacevičius, vicepirm. kun. Aug. Simanavičius, OFM, sekr. Vida Valiulienė, ižd. Vidas Valiulis, nariai — V. Kulnys, Ž, Šilininkaitė ir V. Vaitiekūnaitė. Iki šiol ši valdyba surengė Lietuvos kariuomenės šventę, "Miss Vilnius" rinkimo balių, Vasario 16 minėjimą. Šiuo metu didžiausias rūpestis — tautybių Karavanas, kuriame lietuviai dalyvauja su savo paviljonu "Vilnius". Jis bus įregtas Prisikėlimo parapijos patalpose.

Paviljono suorganizavimas kasmet sunkėja. Praėjusiame KLB Toronto apylinkės tarybos posėdyje buvo iškeltas klausimas ar verta lietuviams Karavane dalyvauti. Taryba nusprendė, kad dalyvauti reikia. Šiais metais Karavanas bus birželio 18-26 d.d. Pasus jau galima įsigyti parapijų kioskuose. Paso kaina dabar – $8, o Karavano metu — $10. Pasas galioja visuose Karavano paviljonuose. Vienkartinis, vienai dienai pasas dabar kainuoja $4, o Karavano metu — $5. Kviečiame lietuvius įsigyti pasus iš anksto ir sutaupyti keletą dolerių sau ir apylinkės valdybai, nes už prieš Karavano atidarymą parduotus pasus dalį pinigų gauna ir apylinkės valdyba.

Karavano metu reikės labai daug talkininkų. Todėl kviečiame visus, kurie gali prisidėti, ateiti apylinkės valdybai į pagalbą. Karavano metu reikės mergaičių pardavinėti gėrimam salėje. Jos turi būti bent 19 metų amžiaus. Šiuo reikalu skambinti Vidai Vaitiekūnaitei 236-1040.

Jei kas dar nėra susimokėjęs solidarumo įnašo, kviečiame tai padaryti per valdybos narius ar per kredito kooperatyvus. Solidarumo įnašas — $5 metams. Būtų gera, jei tautiečiai įgaliotų bankus paimti tą sumą iš jų sąskaitos ir pervesti KLB apylinkės valdybai kasmet automatiškai.

Valdyba

Anglų spaudos informavimo seminaras

PLB, KLB ir JAV LB nutarė surengti keletą seminarų Kanadoje ir JAV-se apie informacijos skleidimą Lietuvos tema spaudoje anglų kalba. Pirmas seminaras įvyks Toronte, Lietuvių Namuose, š.m. gegužės 30, sekmadienį.

Anglų spaudos žurnalistas kalbės apie kelius ir galimybes patekti į Kanados spaudą; apie efektingos ir aktualios informacijos paruošimą kalbės kun. K. Pugevičius ir Gintė Damušytė iš Lietuvių Informacijos Centro Niujorke. Bus pateikti ir informacijos paruošimo pavyzdžiai. Registruoti seminaro dalyviai atliks praktiškus darbus. Seminaras atviras visiems, kurie domisi šiais reikalais. **KLB (JVD)**

Prisikėlimo parapijos žinios

— Gegužinės pamaldos laikomos kasdien, 7 v.v., sekmadieniais litaniją gieda choras po 11.30 v. Mišių, o šeštadieniais litanija kalbama po 9 v. Mišių. Pamokslus sako kun. A. Grauslys.

— Kun. A. Grauslys sutiko pravesti Sekminių pasiruošimo tridienį gegužės 27-30 d.d. Ketvirtadienį ir penktadienį pamokslus sakys prieš gegužines pamaldas, o šeštadienį — 4 v.p.p. Parodų salėje praves religinį pokalbį.

— Mūsų šventovėje susituokė Linda Trinkūnaitė su Frank Wiederer. Rengiasi tuoktis Vida Adomonytė su Ronald Antonio.

— Parapijai aukojo: A. Šlekienė savo vyro a.a. Antano atminimui metinių proga $200, A. Navickas $100, P. Sutkaitis $50; skoloms mokėti — A.P. Poškus $40; klierikų fondui: P. Gaidelis savo a.a. tėvų Anelės ir Jono atminimui $100, M. Gudaitienė $50, P. Gulbinskas $50.

— Labdaros sekcija vėl išsiuntė 20 siuntinių lietuviams į Suvalkų trikampį. Iš viso jau pasiųsta 204. Siuntinius paruošė siuntimui S. Dervinienė, O. Gotšeldienė, M. Jasionytė, O. Juodišienė, A. Matulionienė, B. Tamulionienė ir M. Vaitkienė. Labdaros sekcija planuoja vartotų drabužių ir daiktų išpardavimą, todėl prašo atvežti į parapijos patalpas jau nereikalingus papuošalus, drabužius ir daiktus.

— Stovyklavietės sekcija pradėjo stovyklos paruošimo darbus Wasagoje. Stovyklavietei reikalingas šaldytuvas. Jei kas galėtų stovyklavietei dovanoti, prašome skambinti klebonijon ar sekcijos pirm. K. Šapočkinui 762-0455. "Aušros" stovykla bus liepos 4-17 d.d.

— Parapijos taryboje įsteigta jaunų šeimų sekcija, kuriai pirmininkauja A. Bušinskas ir rinkti tarybos nariai: G. Petrauskienė, S. Freimanienė ir D. Pranaitienė. Taip pat įsijungė M. A. Kušlikienė ir B. Wilkinson. Šios sekcijos tikslai: 1. suburti jaunas ir mišrias šeimas parapijon, 2. rūpintis jaunų lietuviškų ir mišrių šeimų klausimais, ieškant pagalbinių priemonių lietuviškam, krikščioniškam auklėjimui. Numatyta rengti paskaitas, suorganizuoti Šv. Rašto studijų būrelį, surengti keletą iškylų. Visi kviečiami įsijungti — dalyvauti sekcijos posėdžiuose ir prisidėti savo sumanymais bei darbais, o svarbiausia — gausiu dalyvavimu visuose sekcijos renginiuose. Visais sekcijos reikalais kreiptis į Antaną Bušinską 842-6524.

— Jaunų šeimų sekcija birželio 6, sekmadienį, 6 v.v., parapijos patalpose rengia paskaitą "Maistingumas nuo gimimo iki 5 m. amžiaus". Paskaitininkė — Zita Bersėnaitė, Faculty of Food Sciences Toronto universiteto studentė. Po paskaitos — vaišės.

— Mišios gegužės 23, sekmadienį, 8 v. už Oną ir Vincą Kundrotus, 9 v. už novenai pavestas gyvas ir mirusias motinas, 10 v. už Emiliją Skauronskienė, 11.30 v. už parapiją, 7 v.v. už Leoną Dromantą.

Rinkimai į VI-jį PLB seimą

KLB skelbia rinkimus korespondenciniu būdu į VI-jį seimą. Renka, kaip ir į ankstyvesniuosius seimus, KLB krašto tarybos nariai (rinkti, KLB apylinkių pirmininkai, krašto valdybos nariai). Kandidatais gali būti krašto tarybos nariai ir KLB nariai, rekomenduojant dviem krašto tarybos nariam. Informacija yra pasiųsta visiems krašto tarybos nariams.

KLB

KANADOS LIETUVIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ suvažiavimas, kuris turėjo įvykti š.m. gegužės 29-30 d.d. Toronte, atidėtas rudeniui dėl vykstančių pasikeitimų lietuviškose mokyklose tiek vedėjų, tiek mokytojų tarpe. Praneša — KLB švietimo komisija.

ANAPILIO KNYGYNAS

Kapinių lankymo dieną — gegužės 30, sekmadienį, knygynas bus atidarytas nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p. Galima bus įsigyti naujausių leidinių, įskaitant ką tik gautą monografiją apie arkiv. Teofilių Matulionį — "NEMARUS MIRTINGASIS". Knyga "Samogitia" (anglų kalba) yra papiginta ir kainuoja $8.50. VEDĖJAS

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t. t. Skambinti tel. 532-3410 Toronte, Ont.

ORKESTRAS, grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v. Toronte.

Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas įvyks gegužės 30, sekmadienį, 3 v.p.p. Pamaldų metu rinkliavą darys kapinių komisijos nariai. Lėšos bus panaudotos kapinių reikalams. Taip pat Anapilio salės priesalyje bus renkamos aukos kapinėms. Kapinių darbai tęsiami toliau. Tikimės duosnios paramos.

Kapinėse yra užsėta nauja žolė, kurią reikia labai saugoti. **Vairuotojai prašomi automobilius palikti Anapilio autoaikštėje.** Taip pat prašome kapinėse nenumesti suvytusių gėlių arba šiukšlių kur pakliūva, bet nunešti į dvi specialias dėžes. Kaikurie kapinių lankytojai, panaudoję laistymo žarnas, neužsuka vandens čiaupo. Už vandenį reikia mokėti, todėl tokiais atvejais susidaro be reikalo didesnių išlaidų. Kas naudoja laistymo žarnas, prašome po naudojimo tvarkingai jas suvynioti ir užsukti vandenį. Nuoširdžiai prašome visus tai atsiminti ir kooperuoti.

Šv. Jono lietuvių kapinių komisija

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados krašto v-bos rengiamas X tradicinis metinis sąskrydis įvyks š. m. birželio 26 d. p.p. Česnulių sodyboje, 70 Main Street, Paris, Ont., N3L 1E6 (7 mylios nuo Brantfordo). Oficialioji sąskrydžio programa prasidės 2 v.p.p. Visi vilniečiai ir jų bičiuliai maloniai kviečiami dalyvauti. Po susirinkimo ir paskaitos bus vaišės.

Garsioji vienuolė Motina Teresė iš Indijos kalbės Toronto Varsity Stadium birželio 27, sekmadienį, 3 v.p.p., tema "Jėzus ir pasaulio taika". Įėjimas — $3. Bilietai gaunami nuo gegužės 17 d. Rengia Youth Corps, 232b Gerrard St., Toronto M5A 2E8. Telefonas informacijai 968-6633.

"Volungės" choro koncertas gegužės 16 d. Toronto Lietuvių Namuose buvo visais atžvilgiais sėkmingas — dalyvavo labai daug klausytojų, puikiai atlikta programa. Choras pasirodė pasiekęs labai gerą lygį. Taip pat gražiai pasirodė sol. Irena Černienė iš Londono, Ont., pirmą kartą dainavusi Toronte.

Toronto lietuvių pensininkų namų statyba numatoma pradėti netrukus. Pagal pasirašytas sutartis su rangovais, statybos darbai turi būti baigti per 61-64 savaites.

Pensininkai, norintieji nuomoti butus minėtuose namuose, turi dabar paduoti naujos formos pareiškimus, nes anksčiau paduotieji nebegalioja. Šis valdžios potvarkis buvo praneštas buvusiai pensininkų klubo valdybai, bet jinai jo nevykdė. Dabar gautas skubus, terminuotas pareikalavimas įteikti naujus pareiškimus. Pareiškimų blankai gaunami pensininkų klube arba pas valdybos narius.

Š. m. balandžio 13 d. visuotiniame klubo narių susirinkime priimtieji nariai, kuriems buvo grąžinti pareiškimai, prašomi paduoti naujus pareiškimus ir sumokėti įstojamąjį ir nario mokestį. Dabar norintieji būti klubo nariais priimami be jokių kliūčių.

Naujai išrinktoji klubo revizijos komisija pasiskirstė pareigomis. Pirmininkas — Petras Kuliešius, nariai — Martynas Račys ir Aloyzas Viskontas.

Pageidaujama, kad pajėgios klubo meterys aktyviai prisidėtų prie kultūrinės klubo veiklos. Tam tikslui š.m. birželio 29 d., 14 v., pensininkų klube šaukiamas moterų pensininkių susirinkimas.

Klubo valdyba

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS ir virtuvė I-me augšte su atskiru įėjimu. Skambinti tel. 536-0211 Toronte.

Gegužės 29-30 dienomis Anapilio parodų salėje

įvyks

Algimanto Zubricko DAILĖS ir Gražinos Balsienės KERAMIKOS

PARODA

Atidarymas — gegužės 29, šeštadienį, 3 val. po pietų.

Maloniai kviečiame atsilankyti – ***Anapilio Moterų Būrelis***

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ POILSIO

STOVYKLA

rengiama Tėvų pranciškonų vasarvietėje

WASAGOJE

įvyks š. m. liepos 24 — rugpjūčio 7 d. d.

Rašyti: **L. Namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6**
Tel. 532-3311. Skambinti: **V. Kulnys tel. 769-1266.**
Veiks virtuvė. *Kviečiame visus, taip pat ir šeimas su vaikais*

TORONTO LIETUVIŲ NAMAMS

reikalingi trys studentai ir viena moteris valymo bei gražinimo darbams

Darbas truks apie du mėnesius. Smulkesnių informacijų teirautis pas Lietuvių Namų vedėją darbo valandomis telefonu 532-3311.

RETAI PASITAIKANTIS PIRKINYS

Gražių plytų namas (penkbutis — five-plex), 5 butai su balkonais — 23 kambariai. Naujos statybos, atskiras kiekvieno buto elektros šildymas, didelis sklypas. **Prašo tik $115.000,** vienas mortgičius. Teirautis:

S. JOKUBAITIS

Telefonas 537-2869 arba 534-8855

S. Dworak Real Estate

Triguba šventė Toronte

Gegužės 14 d. Torontas turėjo trigubą švietimo šventę — mokslo metus baigė Maironio mokykla, Augštesnieji Lituanistiniai Kursai atsisveikino su savo šių metų abiturientais ir visi paminėjo Maironio 50 metų mirties sukaktį. Kun. J. Staškui sukalbėjus invokaciją ir Toronto apyl. pirm. Alg. Pacevičiui tarus žodį, mokyklos mokslo metų pabaigos aktą pradėjo vedėjas Vyt. Bireta, pasidžiaugdamas išleidžiama 22-ra dešimtojo skyriaus laida ir apskritai mokyklos darbo rezultatais. Baigusiųjų pažymėjimus įteikė gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, asistuojamas mokyklos vedėjo ir klasės auklėtojos Ir. Ehlers. Pažymėjimus gavo 19 abiturientų. Su baigiančiais jautriu žodžiu atsisveikino klasės auklėtoja, pabrėždama, kad išleidžiameji jai buvo kartais vaikai, kartais mokiniai, o kartais ir draugai. Atsisveikino su jais ir mokyklos tarybos pirm. kun. Aug. Simanavičius, OFM, savo žodį remdamas garsiojo Mikolojaus Daukšos citata, kad už viską svarbiau yra gimotosios kalbos išlaikymas. Abiturientų vardu atsisveikino Indrė Čuplinskaitė.

Augštesnieji Lituanistiniai Kursai mokslo metus baigs gegužės mėnesio pabaigoje, tačiau ta proga atsisveikino su savo išleidžiamąja 9-ta laida. Kursų vedėjas A. Rinkūnas savo žodyje pabrėžė, kad kursai užima tą labai svarbų tarpą tarp mokinių vaikystės ir jaunystės dienų, labai kritišką laikotarpį jaunuolio gyvenime. Su išleidžiamaisiais atsisveikino klasės globėja G. Paulionienė, prisimindama buvusias geras ir blogas dienas bei visus jungusią lietuvišką dvasią. Diplomus gavo 12 abiturientų. Jų vardu atsisveikino Ald. Sendžikaitė

Ta proga mokyklos mokiniai ir kursų studentai buvo apdovanoti visa eile premijų. Iš mokyklos mokinių premijas gavo: R. Garbaliauskas ir Alg. Nausėdas už "Vėjo" redagavimą, tautodailės konkurso laimėtojai (buvo skelbta "TŽ" 19 nr.), už ypatingas pastangas — R. Škėmaitė, už visokeriopą veiklą — Ind. Čiuplinskaitė, už ypatingas pastangas išmokstant kalbėti lietuviškai — S. Prakaitė.

Geriausiais pažymiais baigusieji kursantai gavo Kanados Lietuvių Fondo pinigines premijas: Al. Sendžikaitė $150, G. Šaltmiraitė $100, trečiąją premiją pasidalino lygiais pažymiais baigusios B. Abromaitytė ir Z. Prakapaitė. Be to, visi abiturientai gavo Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos išleistą knygą "Rytų Lietuva".

Baigiant su visais atsisveikino gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, pabrėždamas, kad visi darome visa, ką galime, kad ir ateities kartų širdyse gyventų laisva Lietuva. Minėjimui sumaniai vadovavo mokyt. G. Paulionienė, jo pagrindiniu rengėju buvo Maironio mokyklos tėvų komitetas, vad. D. Karoso, kuris visus pavaišino skania vakariene. Valgius į stalą padavinėjo devintojo skyriaus mokiniai.

Pažymėtina, kad vietoje meninės dalies buvo trumpas Maironio prisiminimas ypač dėl to, kad šeštadieninė Toronto mokykla yra pavadinta šio poeto vardu. Pagal A. Rinkūno paruoštą scenarijų, jį įvykdė G. Paulionienė ir Ir. Ehlers su kursų ir mokyklos abiturientais. Girdėjome deklamuojant pagrindinius Maironio eilėraščius, kaikuriuos palydimus Stp. Kairio kanklių orkestro. Ypatingą įspūdį paliko pabaigoje visų sugiedota Maronio "Marija, Marija" ir "Lietuva brangi". Visi kartu su Maironiu prašėme Augščiausiąjį, kad dar ilgai išlaikytų priaugančios kartos širdyse mūsų Lietuvą brangią.

A. R.

TORONTO MAIRONIO MOKYKLOS X skyrių 1982 m. baigė: Ankutė Rita, Baliūnaitė Ramona, Balsytė Ina, Čuplinskaitė Indrė, Čuplinskas Vytas, Daukša Linas, Drąsutytė Kristina, Ehlers Leonas, Garbaliauskas Romas, Greičiūnas Gintaras, Kalendra Ričardas, Laurinavičiūtė Linda, Marcinkevičiūtė Birutė, Medelis Darius, Simanavičiūtė Lina, Simanavičiūtė Diana, Škėmaitė Renata, Uleckas Gintaras, Vaitkevičius Ričardas.

AUGŠTESNIUOSIUS LITUANISTINIUS KURSUS Toronte 1982 m. baigė: Abromaitytė Bernadeta, Budrys Rimas, Gvildys Aras, Kamaitytė Rūta (iš Hamiltono), Karosas Paulius, Keršytė Linda, Labuckas Edis (iš Hamiltono), Prakapaitė Zita, Šaltmiraitė Gailė, Spudaitė Monika, Sendžikaitė Aldona, Venslovas Algis (iš Hamiltono).

MONTREALQUE

PLOKŠTELĖS SUTIKTUVĖS. Gegužės 8-9 d.d. buvo neeilinis savaitgalis. Turėjome gerą progą atgaivinti pažintį su Toronto "Gintaro" ansambliu, kuris čia atvyko į mūsiškio "Gintaro" pirmosios plokštelės "Kur gintarais" sutiktuvių iškilmes. Į CEGEP Andre Laurendeau salę, susirinko nemažas būrys Montrealio lietuvių pasigrožėti lietuvių tautiniais šokiais bei estradine daina.

Programą pradėjo ir apie plokštelę kalbėjo Montrealio "Gintaro" ansamblio krikšto motina muz. Dalia Viskontienė. Tuo tarpu scenoje gražiai išsirikiavę stovėjo mūsų ansambliečiai, kurių vargo dėka lietuviškų skudučių muzika dabar skamba mūsų namuose.

Koncerto programą labai nuotaikingai atliko Toronto gintariečiai šokėjai, kurių atliekami šokiai pasižymėjo gera technika ir ypač puikia vaidyba. Publika taip pat labai šiltai sutiko dainininkes, kurios atliko keletą estradinių dainų su sol. Rimu Paulioniu.

Po koncerto visi abiejų ansamblių vadovai J. Piečaičio buvo iškviesti į sceną ir apdovanoti gėlėmis bei naujomis plokštelėmis. Po to visi rinkosi į AV parapijos salę vaišėms. Čia dar ilgai skambėjo jaunimo dainos ir sukosi šokių rateliai. Dr. P. Lukoševičius apdovanojo visus mecenatus bei rėmėjus naujomis "Gintaro" plokštelėmis.

MOTINOS DIENA. KLB Montrealio apylinkės jaunimo sekcijos v-ba surengė iškilmingą Motinos Dienos minėjimą. Pagrindinė paskaitininkė buvo žurnalistė ir literatė iš Niujorko Aušra Jurašienė. Savo neilgoje kalboje ji palietė motinos ir moters gyvenimą okupuotoje Lietuvoje, nemažai įpindama pavyzdžių iš savo pačios išgyvenimų. Susijaudinimo banga palietė susirinkusius, klausant jos žodžių, kad motina ir tėvynė tai yra tas pats, nes tik stovint prie motinos kapo gali suprasti, kad niekas iš tavęs negali atimti tėvynės.

Programą praturtino vėl Toronto "Gintaro" šokėjai ir sol. R. Paulionis su dainininkėmis. Programai vadovavo Rasa Lukoševičiūtė, padėkos žodį tarė KLB Montrealio apylinkės valdybos pirm. Vincas Piečaitis, kuris įteikė Aušrai Jurašienei ir jos vyrui Jonui Jurašiui naują "Gintaro" plokštelę.

Visoms atsilankiusioms mamytėms buvo prisegtos gėlės.

Už šią neeilinę lietuviškos dainos ir šokio šventę bei prasmingą Motinos Dienos paminėjimą esame dėkingi mūsų jaunimui — Montrealio ir Toronto "Gintarams".

AUŠROS VARTŲ parapijos choras savo giedojimo sezoną baigia birželio 27 d. Nors oficialiai choras išsiskirsto atostogoms, dar giedos per Mišias parapijos ruošiamoje vasaros išvykoje "Palangoje", kur kiekvienais metais AV parapijos klebonas kun. J. Kubilius, atsidėkodamas chorui už gražų giedojimą sekmadieninių Mišių metu, surengia jiems pobūvį. Choras yra dėkingas "Litui" už finansinę $100 paramą jų veiklai. Taip pat šis choras jau yra užsiregistravęs ir dalyvaus Čikagoje 1983 m. įvykstančioje dainų šventėje.

Ta proga norima chorą sustiprinti naujais nariais, ypač iš moterų tarpo. Suinteresuoti prašomi susisiekti su Pauliumi Mališka arba choro vadovu sol. Antanu Kebliu.

"LITAS" nuo gegužės 15 d. pereina į vasaros darbo valandas. Nedirbs sekmadieniais iki spalio 15 d. **N.B.**

Šv. Kazimiero parapijoje. — Gegužės 10 d. klebonas kun. dr. F. Jucevičius per Mišias pasakė motinoms pritaikytą pamokslą, ypač priminė melstis už motinas, kad jos sugebėtų išauginti tikinčią, gerą šeimą. Svetainėje Šv. Onos Dr-jos pirm. E. Kurylo susirinkime sveikino motinas, joms paruošė pietus. — Julija ir Juozas Bernotai su šeima dalyvavo savo giminaičių Juozo ir Kotrynos Bendžaičių 50-ties metų vedybinio gyvenimo sukakties šventėje Otavoje. — Jonas ir Elena Dalmotai atostogauja Ft. Lauderdale. — Gegužės 5 d. Cote de Neiges kapinėse palaidota 73 m. Uršulė Viskelienė-Černiūtė. **Sk.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Trumpalaikius indėlius 14-15%
Terminuotus vienerių metų indėlius 15.0%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 15.5%
Specialias taupomąsias sąskaitas 13.0%
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000 ..... 11.0%
Čekių sąskaitas 6.0%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	

JONAS BANYLIS atlieka visus namų remonto darbus: staliaus, grindų dėjimo, keramikos plytelių, atnaujina virtuves, prausyklas ir kt. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 690-4473 Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Pianino technikas
A. BRIČKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti
255-9924